

КИЗИЛ УЗБЕКИСТОН

УЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ
МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, УЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ
СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«КИЗИЛ УЗБЕКИСТОН» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО
КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО
СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР.

42-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№84 (11. 530).

10 апрель, якшанба, 1960 йил.

Баҳоси 20 тийин.

СОВХОЗГА— ЭЪТИБОР!

Республикамиз қишлоқ ҳўжалиги-
да совхозлар салмоғи тобора ошмоқ-
да. 1955 йилда пахтанинг факат 5
проценти совхозларда етиштирилган
бўлса, 1959 йилда 17,5 проценти
етиштирилди. Пахтакор совхозлар
ўтган йил давлатга 546 минг тонна
ёки пландагидан 46 минг тонна
кўп пахта топширдилар. Пахтанинг
таннари центнерига тахминан 40
сўм, ҳосилини етиштиришга сарфла-
наётган меҳнат эса 20 процент ка-
майтирилди. Совхозлар галла, чорва
маҳсулотлари етиштиришни ҳам
оширмоқдалар. Ҳозирги вақтда ре-
спубликадаги барча экинларнинг уч-
дан бир қисми совхозларда етишти-
рилмоқда.

Совхозларимиз етти йилликнинг
иккинчи йилида пахта, чорва ва
бошқа қишлоқ ҳўжалик маҳсулот-
лари етиштириш юзасидан янада
катта мажбурият олганлар. Бу
мажбуриятни бажаришга КПСС Мар-
казий Комитетининг қишлоқ ҳўжа-
лигини янада юксалтириш учун ре-
зервлардан тўлароқ фойдаланишга
қаратилган тарихий декабрь Плену-
ми қўрсатмаларини ҳар бир совхоз-
да тўла амалга ошириш орқали эри-
шиш мумкин. Бунинг учун совхоз
ишчилари ва мутахассисларининг
ватанпарварлик ҳаракатларини кенг
авж олдириш зарур.

Ўтган йил совхозларнинг кўплаб
илгор кишилари пахтачилик ишла-
рини механизациялаш даражасини
ошириш асосида маҳсулот етишти-
ришни кўпайтириш, унинг таннари-
ҳини камайтиришда энг яхши на-
тижаларга эришдилар. «Малик»,
«Ўзбекистон беш йиллиги», «Оқ-
қўрғон», «Хазорбоғ» каби совхозлар
ғўзани машинада парвартириш қилиб,
пахтанинг кўпгина қисmini маши-
нада териб олдилар.

«Романт» совхози Романт рай-
онидан 9 та қолоқ қолхоз базасида
ташкил этилган. Бу совхоз ўтган
йил район пахтасининг асосий қис-
mini берди ва ҳосилини 8 центнерга
яқин кўтарди. Ҳозир совхозда минг
гектардан ортиқ ерга сифатли қилиб
чигит экилди.

Бир қанча совхозлар чорвачили-
ни ривожлантиришда яхши натижа-
ларга эришмоқдалар.

Чорвачиликни ривожлантиришда
бу йил янги муваффақиятларга
эришмоқ учун озуқа базасини яна-
да мустаҳкамлаш зарур. Маккажў-
хори етиштирувчи бригадаларни
кўпайтириш, уларнинг тажрибала-
рини кенг оммаштириш лозим.
Ҳозирги кунда маккажўхори эки-
ни муваффақиятли ўтказиш бу со-
ҳадаги энг асосий вазифадир. Жа-
моат чорвачилигини ривожланти-
риш учун совхозлар жуда катта ре-
зервларга эга ва бу резервлардан
тўла фойдаланиш лозим.

Совхоз ишлаб чиқаришига яхши
раҳбарлик қилиш шакли ва восита-
лари кўп. Булардан бири доимий
ишлаб чиқариш кенгашидир. Кам-
чилик ва нуқсонларни аниқлаш
ҳамда уларга ҳотима бериш, ма-
вжуд резервларини ишга солиш йўли-
да бу кенгашлар катта роль ўйнай-
ди. Масалан, механизатор Аҳмад
Ҳайитов раислик қилувчи «Оққўр-
ғон» совхозидоги доимий ишлаб чи-
қариш кенгашининг фаолияти но-
бат бўларди. Бу кенгаш ҳўжа-
ликнинг рентабел ишлаши, маҳсу-
лот таннарини камайтиришга доир
масалаларни муҳокама қилиб тура-
ди. Шу туфайли ҳам совхоз ўтган
йил тахминан икки миллион сўмга
ақин фойда кўрди. Бинобарин, сов-
хозларда ишлаб чиқаришни бошқа-
риш ва ривожлантиришнинг анд шу
коллектив раҳбарлик шаклидан фой-
даланишни яхши йўлга қўйиш ло-
зим. Шунга қарамай, Сурхондарё
областадаги Охунбобоев, Фаргона об-
ластадаги «Гулбоғ» ва «Риштон»,
Тошкент областадаги «Фарҳод» ва
«Гулистон» совхозларида доимий
ишлаб чиқариш кенгашлари оғизда
бор-у, амалда йўқ. «Шуманай» со-
вхозида бир центнер чўчка гўшти
етиштириш 2410 сўмга, «Найман»
совхозида эса бир центнер сутнинг
таннари 480 сўмга тушган. Бу
муҳим масалага доимий ишлаб чи-
қариш кенгашининг диққат-эътибо-
ри жалб этилганда, ижобий натижа-
ларга эришиш мумкин эди.

Ишлаб чиқаришни юксалтириш
учун, даставвал, совхоз ишчилари
ва мутахассисларнинг маданий-
маиший ва маънавий аҳтиёжларини
тобора яхшироқ қондириш ҳақида
ғамхўрлик қилиш лозим. Айрим со-
вхозларда бу соҳада кўнгилсиз ҳо-
лар кўзга ташланади. Масалан, 2-
«Охангарон» совхозида маиший би-
нолардан контра сифатида фойда-
ланиб келинади, «Бўзсув» совхозид-
а эса, ҳаммом ва бошқа ювиниш
асбоб-ускуналари ишга солинмасдан,
икки йил эгасиз ҳолда ташлаб қў-
йилган. Совхоз ишчиларининг умум-
ий овқатланишини, уларга меди-
цина хизмати қўрсатишни ва бошқа
маданий-маиший ишларни намунали
йўлга қўйиш керак. Улар ўртасида
оммавий-сиёсий ишларни кучайти-
риш зарур. Бу вазифалар партия,
комсомол ва сабаба союз ташкилот-
ларининг энг муҳим ишидир. «Вре-
сковский» наслдорчилик совхозида
яхши ускуналанган клуб бор-у, ле-
кин бу ерда ҳеч қандай иш йўқ.
Совхоз ишчилари ўртасида лекция,
доклад ва суҳбатлар камдан-кам ў-
тказилади.

Совхозларнинг коллективлари ол-
дида ҳозир чигит экишни муваффа-
қиятли ўтказишдек энг муҳим, ке-
чиктириб бўлмайдиган иш турибди.
Бутун техникани ишга солиб, қу-
лай келган ҳар бир кун ва соатдан
тўла фойдаланиб, чигит экишни қис-
қа муддатда ва сифатли ўтказиш—
пахтадан мўл ҳосил етиштиришда
бу йилги баҳорнинг ноқулай кела-
ётган об-ҳаво шароитида алоҳида
ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлиб
қолди. Ҳозир бутун куч ва восита-
лар ана шунга қаратилмоғи зарур.

Дехқончилик маданиятини юкс-
алтиришда, пахтачиликни, чорва-
чиликни, қишлоқ ҳўжалигининг
ҳамма тармоқларини тинмай ривож-
лантиришда совхозлар давлат қи-
шлоқ ҳўжалик корхонаси сифатида
энг намунали ҳўжалик бўлаюлар
лозим. Бу соҳада совхоз коллектив-
ларига яқиндан доимий амалий ёр-
дам қўрсатиш зарур.

ЧИГИТНИ КВАДРАТЛАБ ЭКАЙЛИК

Наманган районидан Карл Маркс номи колхозининг Турғунбой Умурзоқов бошлиқ трактор-далачилик бри-
гадаси 93 гектар ерининг ҳар гектаридан 40 центнердан пахта ҳосили олиш учун курашмоқда. Бригада чи-
гит экишни пухта тайёргарлик билан бошлаб юборди. СУРАТДА: квадрат-уялаб чигит экилмоқда.
Х. РАҲМОНОВ ФОТОСИ.

ЯНГИ УСУЛДА

МУТАХАССИС
МАСЛАҲАТИ

Бу йил республика қолхоз ва со-
вхозларида 60 минг гектар ерга чи-
гит янги усулда — уяларга белги-
ланган миқдорда уруғлик ташлаб ке-
тадиган селкалар билан экилади.

Чигити бу усулда экиш пахтачи-
ликдаги жуда муҳим янгиликдир.
Чигит квадрат-уялаб экилганда
қўл меҳнати, шубҳасиз, анча қис-
қаради ва дала ишларининг суръати
ошади, гўза парвартиришда механиз-
млардан беқисс унумли фойдаланила-
ди. Бироқ, чигит квадрат-уялаб
экилганда ҳам ғўзани ятаналаш
учун қўл меҳнати кўп сарфланади.
Чигитни уяларга белгиланган миқ-
дорда экиш ятаналашдан бутунлай
воз кечишда катта аҳамиятга эга-
дир. Бу усулнинг аҳамияти шуна-
ки, уяларга кераклигича чигит ту-
шари. Натижада ғўзани парварти-
ришда қўл меҳнати янада кам
сарфланади. Бундан ташқари, ўсим-
лик униб чиқини биланроқ қатор
ораларини ишлаш учун имконият
туғилади, ғўза нормал ривожлана
бўшайди.

1959 йилда бир қатор қолхоз ва
совхозларда, илмий-тадқиқот инсти-
тутлари ва станцияларида чигитни
уяларга белгиланган миқдорда ква-
драт-уялаб экидан селка билан
экиш кенг қўлданга синиб кўрилди.
Тошкент областадаги «Ўзбекистон
ССР беш йиллиги» совхозида ўтка-
рилган тадқиқот натижаларига уялар-
нинг 85 процентига чигит белгилан-
ган миқдорда аниқ квадратларга
экилгани маълум бўлди.
Чигитни уяларга белгиланган миқ-
дорда экиш уяларга белгиланган
селканинг яна бир фойдали томо-
ни шундаки, оддий усулда квадрат-
уялаб экилгандаги нисбатан икки
ўй беравар ва ундан ҳам зиёроқ
чигит кам сарфланади. Тошкент
қишлоқ ҳўжалик институтининг
тажриба участкаси бўлган «Ўзе-
бекистон ССР беш йиллиги» совхозида
квадрат-уялаб экидан оддий селка
билан экилганда гектарига 60
килограмм, янги селка билан экил-
ганда эса бор-йўғи 18,7 килограмм
чигит сарфланган.

Шу билан бирга, уялардаги ғўза
тушларининг қалинлиги ҳам ҳар хил
бўлган. Масалан, чигит квадрат-
уялаб оддий селка билан экиган
майdonларда ҳар бир уяда ўсимлик-
нинг миқдори ўрта ҳисобда 7,6 туп
бўлди, натижада уяларда маълум
миқдорда ғўза қолдириш учун уни
ятаналашга қўл меҳнати кўп сарф-
ланади. Чигит уяларга белгиланган
миқдорда экилганда эса ҳар бир уя-
да ўртача 3,2 туп ғўза бўлди. Ғўза
туши нормал бўлгани учун бу май-

donлардаги ўсимликни янага қилиш
кўп талаб этилмади. Ҳар гектар ер-
га ғўза туши орттича бўлган май-
donлардаги ўсимликни янага қи-
лишга қараганда 4 иш кунни кам
сарфланади.

Кузатишлар ва тажрибалар нати-
жасида вегетация даврининг охири-
га келиб чигит белгиланган миқдор-
да квадрат-уялаб экиган майdon-
ларда гектарларнинг тўла бўлиши,
ғўза тушларининг миқдори талабга
мувофиқ эканлиги аниқланди. Ма-
салан, янги усулда чигит экиган
майdonларнинг ҳар гектарига веге-
тациянинг охирида 75 минг туп,
оддий усулда квадрат-уялаб экиган
майdonларнинг гектарига эса 65
минг туп ғўза борлиги маълум бўл-
ди.

Синовлар янги усулда экиган
майdonларда ҳосилининг барвақт ети-
лишини қўрсатди. Чунки бу ерлар-
да ғўза иссиқликни тез олади ва
яхши ривожланади. Квадрат-уялаб
экидан оддий селкалар билан
экиган майdonдаги ғўзадан бир-
икки кун олдин туғилади. Бу аса
пахта йигим-теримини 6 кун илгари
бошлаш имкониятини берди.

Республика қолхоз ва совхозла-
рига чигитни белгиланган миқдорда
квадрат-уялаб экидан селкалар
ва тўқсизлантирилган чигит етказиб
беришмоқда. Қолхоз ва совхозлар-
нинг раҳбарлари, қишлоқ ҳўжалик
мутахассислари бу селкалардан
унумли фойдаланишлари керак. Бу-
нинг учун, аввало, механизаторлар
ва экипаж аъзоларини янги техни-
ка билан яхшилаб таништириш,
чигитни янги усулда экиш учун
катта ва текис майdonларни тап-
лаш, ернинг чигит экишга сифатли
тайёрлаш талаб қилинади.

Чигитни янги усулда экиш деҳ-
қончилик маданиятини оширишга,
уруғликни тежашга, пахта етишти-
риш учун сарфланадиган меҳнатни
кескин камайтиришга, дала ишла-
рини энг қулай агротехника му-
ддатларида ўтказишга қаратилган
прогрессив тадбирдир.

А. РАСУЛЕВ,

Тошкент қишлоқ ҳўжалик ин-
ститутининг аспиранти.

ЯНГИ ЕР ОСТИДА ЁПИҚ ЗОВУР

ЯНГИ ЕР. Бу ерда қўриқ ерларини ўзлаштирувчи шахри —
Янги ер остида ёпиқ зовурининг биринчи навбат қисми қурилиб бўла-
тир.

Чуқур траншеяга асбоцемент трубалар ётқизилган. Ўзининг
умумий узунлиги 20 километрни ташкил этади. Ана шу ёпиқ зовур
секундига 80 литр шўр сувни паҳлардан ташқарида чиқариб ташлай
олади. Трубаларга тўроқ тикилиб қолмаслиги учун улар агрофига
маҳсус фўллар қилинган. (ЎзТАГ).

ЛЕНИН ВАХТАСИДА

МАЖБУРИЯТ
БАЖАРИЛДИ

Фаргона тўқувчилари биринчи
навралда катта ютуқни қўлга
киришдилар. Коллектив ўз зими-
нига олган социалистик мажбу-
риятни шараф билан бажарди.
Мусобадада гўлиб чиққан бири-
чи тўқув фабрикасининг коллек-
тивига комбинатнинг кўчма Ки-
зил байроғи топширилди. Байроқ-
дорлар 31 мартда ўз зиммалари-
даги социалистик мажбуриятни
бажарганликлари тўғрисида ра-
порт бердилар. Улар шу квартал

ичида кўшимча 550 минг метр
газмов тўқиб бердилар.

Ўзбекистон ССР Олий Совети-
нинг депутаты, Социалистик Меҳ-
нат Қаҳрамони Мария Нинолаев-
на Базиева — В. И. Ленин туғил-
ган кунининг 90 йиллиги шарафи-
га бошланган социалистик мусо-
бақнинг ғолибдир. Меҳнатсевар
тўқувчи тўрт ойлик топшириқни
22 апрелга қадар бажариш ва
пландан ташқари 40 минг метр
хом сурп тўқиб бериш мажбурият-
ини олди.

Янгирув фабрикасининг кол-
лективи ҳам юқори кўрсаткич-

ларга эришди. Улар белгилан-
гандан 58 тонна кўп ип бердилар.
Н. КОСТЕНКО.

ИЖОДКОР ИШЧИ ЕШЛАР

Чирчиқдаги қаттиқ қотишма ва
ўтга чидамли металллар комбина-
тининг коллективи иш жараянла-
рини механизациялаш ва авто-
матлашда янгида янги муваффа-
қиятларга эришмоқда. Корхона
цехларида тайёрланаётган маҳсу-
лотлар Совет Иттифоқидаги неча
юзлаб корхоналарга йўналтилади.
Металлургия биринчи квартал
топширигини муддатидан 7 кун
олдин бажариб, пландан ташқари
бир неча юз минг сўмлик маҳсу-
лот етказиб бердилар.
Корхона ишчиларининг қарийб
80 проценти ишлардир. Улар Ле-
нин туғилган кунининг 90 йиллиги
шарафига мусооба тўғрисида хо-
либ улуғ мусобақани қизитиб
юбордилар. 2. ва 3. металлургия
цехларининг коллективлари янги
техника ва илгор технологияни
жорий этиб, ўз зиммаларидаги
социалистик мажбуриятни бажар-
дилар. Корхонада ишчиларнинг
техника малакасини ошириш ях-
ши йўлга қўйилган. Шунинг учун
ҳам рационализатор ва илхори
чилар ҳаракати тобора авж ола-
ёттир. Ўтган уч ой ичида комби-
натнинг рационализатор ва илхори
роҳбар бюросига 300 дан кўпроқ
рационализаторлик ташаббуслари
тушди. Буларнинг кўпи ишлаб
чиқаришга жорий қилинди.
Т. УРИНОВ.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

СССР Олий Совети Президиуми
«Халқлар дўстлиги» номидаги Қай-
ракқум гидроэлектростанциясини ку-
ришда ва уни тўла қўвват билан
ишга туширишда эришилган му-
ваффақиятлар учун ишда энг ўр-
нак қўрсатган ишчи, инженер-тех-
ник ходимлар ва хизматчилардан
юз кишини СССР ордени ва медалла-
ри билан мукофотлади.

Ленин ордени билан қуйидаги-
лар мукофотландилар: бетончилар-
дан И. Аширов ва И. Қўқоров, экс-
каватор машинисти И. В. Лупанин
ва электромонтажчилар бригадаси-
нинг бошлиғи В. П. Ремезов.

Меҳнат Қизил байроқ ордени билан
қуйидагилар мукофотландилар:
бетончилардан А. Абдураҳмонов
ва Х. Обидовлар, «Гидроэнергопроект»
институтини ўрта Осиё бўлими-
нинг бош инженери Ю. И. Горский,
ишчи терувчи К. Давлатов, қурилиш
бошлиғи ва бош инженери А. А.
Жимский, шофер Н. П. Корнилов,
участка бошлиғи П. Ф. Соколов
лойҳанининг бош инженери И. В.
Спатарь, бетончи Д. Толшов, бетон-
чи И. И. Токарева, «Тажикэнерго-
строй» трестининг бошқарувчиси
Я. И. Фигельман, «Ўзбекгидроэнер-
гострой» трести монтаж бошқарма-
сининг монтажчи слесари Э. Холму-
родов, «Гидромеханизация» трести-
нинг участка бошлиғи П. Е. Черка-
сов ва бетончи И. Шокеров.

«Хўрмат Белгиси» ордени билан
20 киши, «Шавкатли меҳнат учун»
медали билан 42 киши ва «Меҳнатда
ўрناк қўрсатгани учун» медали
билан 20 киши мукофотланди.

Тоғлар бағрида бунёдга келган санъат

Қўмқ музикали драма театри-
нинг «Дархат тағида» (Г. Руста-
мов пьесаси) спектакли билан Мос-
квадаги Кремль театрида Доги-
стон санъати ва адабиёти декадаси
очилди.

Спектаклда А. Б. Аристов,
К. Е. Воронцов, Д. С. Полянин,
РСФСР Министрлар Совети
раисининг ўринбосари М. Д. Яков-
лев, СССР маданият министри
Н. А. Михайлов, РСФСР маданият
министри И. П. Попов, Доги-
стон Министрлар Советининг раиси
М. И. Умаров, КПСС Доги-
стон обкомининг секретари Р. А.
Элдоровлар ҳозир бўдилар.

Шу оқшом Малый театрда Авар
драма театрининг «Тоғ қизи»
(Р. Гамзатов пьесаси) спектакли
қўйилди.

Шу кун Чайковский номидаги
заада бўлиб, республикада энг ёш
коллектив — Догистон халқ рақ-
си ансамбли — «Лезгинка» томо-
нидан берилган концертни томоша
қилганлар ёшлик ва истеъдодли
чинакам байрамийи қўрилди.

Союзлар уйининг колонна зали-
да Догистон композиторлари
асарларидан катта концерт бери-
ди. (ТАСС).

Совет мамлакати- нинг меҳмонлари

СССР Министрлар Совети Раи-
сининг ўринбосари ва СССР
Госплан Раиси А. Н. Косигин 8
апрелда Италиядаги «Шатильон»
фирмасининг президенти Фурио
Чиньяни қабул қилди. Суҳбат
вақтида «Новасидер» фирмаси-
нинг бош директори П. Саваретти
ва Италиянинг СССРда элчи-
лигининг савдо масалаларини Ф.
Спинелли ҳозир бўдилар.

Меҳнатқилар депутатлари
Москва шаҳар Советининг тақдир-
ига биноан, обер-бургомистр
Фридрих Эберт бошчилигида Кат-
та Берлин магистратининг деле-
гацияси 8 апрелда Москвага кел-
ди. Обер-бургомистр Фридрих
Эберт ва Катта Берлин магистрат-
ли делегациясининг бошча аъзо-
лари куннинг иккинчи ярмида
меҳнатқилар депутатлари Мос-
ква шаҳар Советида бўдилар.

СССР ВА АФГОНИСТОН ДАВЛАТ АРБОБЛАРИ БИР-БИРЛАРИГА ТЕЛЕГРАММАЛАР ЮБОРДИЛАР

Янги йил муносабати билан
СССР Министрлар Совети Раиси
Н. С. Хрущёв Афғонистон подшо-
си Мухаммад Зоҳир шоҳ ҳазрат
олийларига табрик телеграммаси
юборди. Н. С. Хрущёв ўзининг
подшо билан Қобилдаги учрашу-
влари, шунингдек бу учрашувлар-
нинг натижаларини традицион совет-
афгон дўстлигини ва умумий тин-
чликни янада мустаҳкамлашга ўз
таъсирини қўрсатаётганига тини
таъкидлади.

Подшо Мухаммад Зоҳир шоҳ
жаваб телеграммасида исқала ма-
лакат ўртасидаги яхши муносабат-
лар янги йилда янада мустаҳкам-
ланганини таъкидлади.

А. И. МИКОЯН Бағдодга келди

БАҒДОД, 8 апрель. (ТАСС). СССР
Министрлар Совети Раисининг би-
ринчи ўринбосари А. И. Микоян
«ИЛ-18» маҳсуе самолётида бутун
бу ерга келди. СССР Ташқи савдо
министрининг ўринбосари И. Ф. Се-
мичастнов ва СССР Ташқи ишлар
министрининг Яқин Шарқ мамлакат-
лари бўлими мудирининг ўринбосари
А. Д. Шчинборин А. И. Микоянга
ҳамроҳ бўлиб келдилар.

Бағдод аэродромда ҳурматли
меҳмонини бош министр Қосим бош-

ланади ва янги йил бутун дунёда
тинчлик ўрнатилишининг ҳамда
инсоният бахт-саодатининг шохиди
бўлади деб умид билдириди.
Шунингдек СССР Министрлар
Совети Раиси Н. С. Хрущёв билан
Афғонистон бош министри
Сардор Мухаммад Довуд, СССР
Олий Совети Президиуми Раиси
К. Е. Воронцов билан Афғонис-
тон подшоши Мухаммад Зоҳир
шоҳ, СССР Ташқи ишлар минис-
три А. А. Громико билан Афғон-
истон бош министрининг ўринбо-
сари ва Ташқи ишлар министри
Сардор Мухаммад Наим ҳам бир-
бирига телеграммалар юборди-
лар. (ТАСС).

чилигида Ироқ ҳўкуматининг аъзо-
лари, маъруз давлат арбоблари,
Ироқ армиясининг юқори мансабда-
ги офицерлари, дипломатик корпус,
СССРнинг Ироқдаги элчихонасининг
аъли Г. Т. Зайцев бошчилигидаги
тўла состави, Ироқ пойтахти жамо-
атчилигининг вакиллари қутиб ол-
дилар. Аэродромдан шаҳарга бора-
диган бутун йўл давомида Бағдод аҳо-
лидан минглаб кишилар Совет-
Ироқ дўстлиги шарафига шiorлар
айтиб, А. И. Микоянни табриклаб
турудилар.

ХОРАЗМДА ЧИГИТ ЭКИШ

Хоразм воҳасидаги юздан кўпроқ
далачилик бригадалари чигит эки-
шга ўтган йилдагидан ўн кун олдин
киришдилар. Хева районидаги
Ленин номи, Урганч районидан
Охунбобоев номи, Ленин номи ва
Калинин номи колхозларининг аъзо-
лари, шунингдек бир қанча бошқа

ҳўжаликларнинг аъзолари чигит
экишни ушшоқлик билан бошлаб
юбордилар. Пахтакорлар дастлабни
сифатдан бошлаб квадратларнинг
кунларига катта эътибор бермоқда.
Область бўйича чигит экишда 600
трактор-далачилик бригадаси иш-
лайди. (ЎзТАГ).

Областлар	Чигит экиш ҳаммаси	шу жум- ладан квадрат- уялаб	Маккажўхори ва оқжўхори экиш	
			ҳаммаси	шу жумла- дан квад- рат уялаб
Тошкент	2,4	2,5	19,0	17,5
Фаргона	18,0	23,2	47,6	38,5
Андижон	17,2	20,3	38,4	46,7
Самарқанд	2,7	2,6	14,7	7,0
Ўқор	11,6	11,4	32,3	23,8
Ўқорлар	22,6	24,9	44,2	26,3
Орлам	3,4	3,9	1,1	2,6
Орлампогонистон				
АССР	0,9	1,0	0,05	—

В. И. Ленин туғилган
қўннинг 90 йиллиги
олдидан

АБАДИЙ ИЛҲОМ МАНБАИ

Инсоният тарихида ҳеч бир сиймо йўли, у Владимир Ильич Лениндек миллионлар қалбида маҳкам жой олган, уларнинг эҳди ва руҳида абадий қолган бўлиши. Тарих андан боруни адабиёт ва санъатда ҳам Лениннинг ана шу оламшумул аҳамияти ўз аксини топади:

Ленин ўзбек совет ёзувчиларининг ҳам туганмас илҳом манбаи бўлиб келмоқда.

Волга қўвонч билан оқди
Уша кўн,
Олам бир чирой қасб этгандай
Бўлди,
Бир буюк қақнидан ёригандек
Тўн,
Замонлар бахтига Ленин
туғилди.

Еш шоир Жуманиёз Жаборовнинг бир шеъри ана шундай сатрлар билан бошланади. Халқлар доҳийси, инсоният тафаккурининг буюк даҳиси Владимир Ильич Лениннинг туғилган кўни ўзбек совет ёзувчилари беш авлоди вакиллари эҳдида ана шундай ёрқин образлар уйғотади. Бу поэтик сатрларда ўзбек адабиётининг қирқ йилга яқин тарихида Ленин образини яратишда майдонга келган традициянинг нишониси бор. Шоирларимиз ўзбек халқининг қадимий поэтик фикрлашнинг традициялари андан бери Лениннинг фаолиятига асос қўйган, ҳатто туғилишида ҳам янги замондан башорат топадилар. Бу шартли поэтик образда чуқур маъно бор: Ленин туғилган пайтда пролетар революциянинг йўлбошчиси аллақачон қаттиқ аҳтиж туғилмаганди? Башариёт ўзининг янги доҳийсини ахтаратган, унинг пайдо бўлишини интизорлик билан кутаётган эмасми?

Доҳийсининг туғилиши ўзбек шоирларига қўра тўни ёритишчи буюк чамқоқдек туғилган бўлса, унинг ҳаёти ва фаолияти инсоният устид абадий ботмас ва сўнмас бир қўёш бўлиб қолади:

«У — абадий» дедим, қонмадим
сўзимдан;
Асли абадийлик Лениннинг ўзи.
«У улугвор» дедим, қондим
ўзимдан;
Чароғ, бамисоли, ёқдим қўндузи.

Бу сатрлар Асқад Мухторга мансуб бўлгани билан уларда бутун ўзбек адабиётининг руҳи, демак — ўзбек халқининг Ленинга муносабати асб этган.

Гафур Ғўлом Ленин ишнинг буюк Коммунист партияга мерос қолганини ва бу партия доҳий ва етукларнинг жамоа моҳиятларини томоилдан амалда оширишдаги муваффақиятлари раҳбарлик қилаётганини куйлайди:

Ленин байроғига садоқат билан
Илгари бошлади партия устод.
Халқимиз онтининг
жуулаларидан
Мазмунлар кўтариб қилдик
қасамд.

Шоирларимиз Ленин образини яратиш устид ишлар эканлар, ўзбек шеърининг руҳи асб этиди. Бу нарса Ленин образини очиб беришга ҳақиқат бермай, балки бунга ёрдам қилади. Ҳамид Олимжон Ле-

нининг Шарқ тарихида «буюк» деб эълон этилган тарихий шахслар билан солиштириш экан, Ленин характери ва фаолиятидаги аjoyиб хусусиятлар ўз-ўзидан очилиб қолади:

Буюк эди... Жаҳонгир Чингиз
Тирноғига арзимас унинг.
Уша оқсоғ Темир, шубҳасиз,
Қаршида тупроқ билан тенг.
Бундан кейинги сатрларда энди

фақат Ленингина эмас, балки у етиштирган янги авлод вакили — ўзбек шоирининг янги лонича хусусияти ҳам кўринади — Ҳамид Олимжон миллий ҳушнинг ёри, кенг фикрли янги замон кишини сифатида фикр юртади:

Улуғ Петр, Наполеонлар,
Денгиздан бир томчилик, холос.
Буюк фотиҳ бўлган Искандар —
Чавондоғга қамчилик, холос.
Инсонга ўт ўғираб берган
Прометей бўлганда ҳаёт,
Бутун тани бўлса ҳам кишан,
Уни кўриб ёзарди қанот.

Бу сатрларни бутун совет поэзиясининг дурдоналаридан деб ҳисобламасликка илож борми? Ленин фаолиятининг оламшумул аҳамиятини образлар орқали очиб беришга қодир ўзбек поэзияси инсоният тарихининг янги даҳиси сиймосидаги асосий фазилатларни тўғри тўшунади. Ойбек, масалан, Лениннинг оммага раҳбарлик қилишини алоҳида қайд этади:

Омаларнинг тўққинини у
Юксатириб Ҳимолай каби,
Юракларга ёқиб ўт-туғй
Олиб борди курашлар сари.
Омма эди ўнг ва сўл қўли,
Қўларнинг у эди зўри.

Ўз ижодининг тўққини Лениннинг образига бермаган битта ҳам ўзбек шоири йўқ. Райратий, Уйғун, Миртемир, Собир Абдулла, Ҳамид Ғўлом, Ҳасан Пўлат, Амин Умарий, Усмон Носир, Зулфия, Шухрат, Шукрулло, М. Бобоев, Қ. Мухаммадий, Ёнгин Мирза, Туроб Тўла, Мирмуҳсин, Азиз Абдураҳмонов, Душан Байзай ва бошқа ўзбек шоирлари Ленин ҳақида диққатга сазовор асарлар яратганлар. Сўнгги йилларда фақат поэзиядагина эмас, бадий адабиётининг бошқа жанрларида ҳам Ленин образини яратишга уринишлар кўринмоқда. Масалан, Ёшнинг «Йўлчи йўдуз» пьесасида ўзбек драматургиясида биринчи ўлароқ Ленин образи ишланди.

Ўзбек ёзувчиларининг муваффақияти — бундан кейин ҳам Ленин образи устид ишларнинг кўп билан давом эттириб, ўзбек халқига ва бошқа биродар халқларга озолиқ келтирган буюк инсон сиймосини адабиётда яна ҳам ёрқинроқ, яна ҳам кучлироқ, яна ҳам муносиброқ бўёқларда, бутун улугворлиги билан чиқиб беришидир.

Лениннинг ҳаёти ва фаолияти адабиётимиз ва санъатимиз учун абадий илҳом манбаидир.

Иззат СУЛТОНОВ,
филология фанлари доктори.

Мақсуд ШАЙХЗОДА

АПРЕЛЬ АЙЁМИ

Офтоб тушиб кетар
Ғарбда бир горга,
«Эртагача хайр!» айтар
Бизнинг дийғар.
Тузда кундан йўқ асар,
Қоронғу кезар.
Бу гап эмас аширин,
Билмиш унинг «сир»ин:
Толиқиб горда ухлар,
Ухлар, кўринмас.
Аммо Ленин кирогин
Енар, эринмас!
Аммо Ленин ёруғи
Мангилмай бекар,
Бу курашнинг уруғи
Дилларда ёсар.

Кўёш-ку бир аракай
Қўчолаб Ерни,
Лениннинг таълимоти
Қўчаларга тенг сочар
Хайбобхон нури...
Инсон умри чекланган
Муҳлатли дафтар.
Ленин Ильич ҳаёти
Ҳар баҳорда тикланган
Абадий ёшлар қадар
Тирки, нисодий...
Апрель — кўлаб фаслининг
Моний кўли дилбар,
Ленин башар наслининг
Шуноқ қўли раҳбар.
Кониотда қачон ҳам
Апрель қаринга?
Ҳар йил апрель ёш бўлиб
Туғилар экан —
Апрелларнинг фарзанди,
Башар дилбанди
Ленин мангу ёшларнинг
Тисмоли экан,
Демак ҳар хил завоқдан
У ҳоли экан!

Ленин...

Нақадар улуг, нақадар дилга
яқин бу сўз. Жаҳон халқи бу сўз
маъмунида улуг доҳий, буюк
доншманд сиймосини кўради. Бу
сўз маъмунида порлоқ машъал,
сўнмас қўёшги тушунади. Шарқ
шоирлари ўз шеърлари ва достон
ларида улуг доҳий Владимир
Ильич Ленинга буюк ҳурмат, чеки
сиз муҳаббат ҳамда чуқур миннат
дорчилик ҳисларини изҳор этиди-
лар. Улуғ йўлбошчининг маълум
халқлар озолиги йўлида кўрсат-
ган жонбозликлари таърифлаб,
унинг пўлат иродаси, жанговар
курашлари, фикру зақосига тақ-
сим ва обдорлар ўқийдилар, маъ-
натли халқ, эрксевар инсоннинг
энг яқин дўсти, кураш ва яшаш
устоди деб қўйлайдилар.

Дўстим, уни, албатта.
Яхши билсан сен ҳам —
Кўлар қиёвотидан
Дон вақитидан
Хам таниш суратдан.
Оғир йўлда у бўлди ҳар
бир жангига ҳамдам
Туну кун, ёзу қиёда
Сафарда ва зафарда
Бирга бўлди биз билан...

деб қўйлайди хитой шоири Ли
Цзи. Манжур хитой шоири Сао
Сань (Зми Син) шундай деб ёзади:
Инсон оқими улуг беови
Эфр жангда синфлар тўншади
шу он

Бироқ Ленин нур билан кесди
тумани
Кўтариб қўлини
оқсан узра,
Қиёли алангига
кўрсатди бизга.
Биз билмиш: Ленин —
биз билан ҳарқоқ
Ленин бевининг маёғ,
Ленин ол байроқ.

Ленин геинийни улуглаш
корейс шоирлари ижодида ўзига хос
парфос билан жангиларди. Буни
биз айниса шоир Хан Юн Хо
(«Уч урчушув»), О. Зан Хван
(«Ленин маволейи ёнида»), Ким
Дё Гю («Ленин сурати») шеърла-
рида яққол кўрамаз.

Шоир Хан Юн Хо ўз шеърда
корейс халқининг В. И. Ленинга
бўлган меҳр ва муҳаббатини пун-
дй ифода этади:

Бо Танган...Бо Танган — шўх
дарё,
Соҳилида кичик уйча бор.

ДОҲИЙ СИЙМОСИ ЭКРАНЛАРДА

Пойтахтимиз кино-театрлари шу
қўнларда — одадидан тангмун.
Минглаб томошабинлар анранда
азиз сиймон кўриш учун ош-
қоқлар, Шаҳарнинг «Ватан»,
«Искра», «Ёш гвардия» ва бошқа
улаб кинотеатрлари экранла-
рида доҳийга бағишланган кино
санъатининг дурдоналари — «Ле-
нин Октябрьда», «Ленин 1918
йилда», «Ленин ҳақида ҳикоялар»,
«Милтиқли киши» ва бошқа та-
рих-революцион фильмлар,
«В. И. Ленин», «Бу ерда Ленин
яшаган», «Ленин ҳақида хотира-
лар», «Триқларнинг тириги» ка-
би ва бошқа ҳужжатли-хроникаль
фильмлар намойиш қилинапти.
Ленин қўнлари олдида уюшти-
рилган бу кинофестиваль диққатга
сазовордир.

Уткир РАШИД.

ШАРҚ ШЕЪРИЯТИНИНГ ҚУЁШИ

Мен кўрганман Ленинни бунда
У улуг сиймо
Едда доимо
Унутмайман мен уни зинҳор.

Вьетнам шоири Нанг Кукс Ти-
нинг «Узумзор соҳларида» шеър-
ида ҳам, мўғулистонлик шоир
Д. Сангенин «Учратганман
Ленинни бир кун» шеърда ҳам,
хинд шоирлари Суканта Бхаттач-
арининг «Ленин», Бимал Чандра
Гошнинг «Унинг номи порлар
абадий», Валлатхонинг «Ленин
маволейи», Хориндрат Чатто-
падхия ва бошқа жуда кўп шоир-
ларнинг шеърларида ҳам буюк
Ленинга бўлган муҳаббат, ҳурмат
ифодаланган.

Шарқ шоирларининг В. И.
Ленинга бағишланган асарлари
инда шоир Эс Ҳабиб Вафониинг
«Эрк» сарлавҳали шеъри диққатга
сазовордир.
Бундай буюк революцион руҳ
ва зўр ватанпарварлик ҳисси
билан ёзилган асарларни чет эл
шарқи прогрессив адабиёти на-
момондари ижодидан қўлаб
келтириш мумкин. Эрон шоир-
ларидан Эҳсон Табарий, Во-
де Жола, араб шоири Радван
Шаъал, турк шоири Нозим Ҳи-
мат ва бошқа шу каби шоирлар
ўларнинг энг яхши шеърый

асарларини В. И. Ленинга бағиш-
лайдилар.
Араб шоири Радван Шаъал
ўзининг «У ҳар бир хонадонда»
ва «Ленин» поэмаларида улуг ин-
сон образини реал, жонли мисра-
ларда тасвирлаб беради.

Ленин!
Сенинги ҳизматинг
Шу қадар улуглашиб
Шараф топиб кетдинг.
Уни тасвирлаш учун
Бу барча шоирлар ҳам
Оқизилганга ийрор.
Сендан узр сўрайди
Чамалаб қалам кучин.

Ленин бу — қўёш, унинг даҳо-
сини — унинг ўлмас ғоялари худди
бир нур янглиб барча халқ-
лар бағрига нур сайин кириб бо-
либ истиқбол йўлларини чароғон
қилмоқда. Шунинг учун ҳам эрон
шоири Эҳсон Табарий айтганидек:

Ленинни улуглаб, қайноқ ишқ
билан
Турли оҳангларда қўйлайди
башар.
Хилма-хил тилларда шеър
қўйиб билан
Ленин номин тақдор-тақдор
қўйлашар.

Ф. НАСРИДИНОВ.

ЛЕНИН ОБРАЗИНИ ҚАНДАЙ ЯРАТДИМ

Ҳар гал спектаклдан сўнг кўп-
гина томошабинлар Ленин образи
устада қандай иш олиб борганим
қаёда сўзлаб беришимни илтимос
қиладилар.

Бундан 13 йил муқаддам биринчи
март Погодиннинг «Кремль куран-
ти» пьесасида Ленин образини яра-
тишга уриндим. Биринчи навбатда
Ленин асарларини муқурроқ ўрга-
нишга киришдим. Чунки шунинг
ёш образининг голий мазмунини
белгилаш эди. Москвадаги В. И.
Ленин номли марказий музейда сақ-
ланб келатган тарихий нодир ма-
териаллар билан танишдим. Ленин
тирик пайтида олинган ҳужжатли
кино материалларни кўрдим, унинг
грампластинкага ёзиб олинган нут-
қини қайта-қайта эшитдим. В. И.
Ленин ҳақида Н. К. Крупская, М.
Горький, Клара Цеткин, Маяковский
ва бошқа кўпгина замондошлари
асарларини, хотираларини қўн бил-
ан ўқидим.

Ниҳоят совет санъатининг атоқ-
ли артистлари Б. В. Шчукин ва
М. Штраухларнинг бу образни яра-
тиш йўлидаги бой тажрибаси катта
мактаб бўлди.

Узоқ вақт Лениннинг ташқи қиё-
фаси характери, унинг хатти-ҳаро-
кати, ёриш-туриши, нигоҳи ва ай-
ниқча грим устид қўн билан иш
олиб бордим. Рассом ва фотогра-
фларнинг Лениннинг ҳаёт вақтида ол-
ган суратлари ҳам ижодий излаш
процесседа катта ёрдам берди.

Бироқ энг муҳими бу улуг инсон-
нинг ички қиёфасини ташқи ўхша-
шлик билан халтидан узвий боғлай
билишда, уни бир бутун, ягона сий-

мо сифатида гавдалантиришдир. Ай-
ниқча ташқи қиёфаси орқали унинг
ички дунёси, туйғуси, фикрлаши ва
ҳалқининг маҳорат билан ифода
этиш биринчи галдаги вазифа эди.

Қўн билан қилинган меҳнат, узоқ
муддатли ижодий излаш ўз самар-
расини берди. 1947 йилнинг 7 ноя-
брида театримиз «Кремль куранти»
спектаклининг томошабинларга кўр-
сатди. Бу, мен учун сира унутил-
мас кундир. Саҳнада Ленин об-
лази яратилди. Бу образ устид дои-
мий иш олиб бордим. Кейинчалик По-
годиннинг «Милтиқли киши», Да-
данининг «Учқундан аланга» ва
ниҳоят Ёшнинг «Йўлчи йўдуз»
пьесасида Ленин образини яратдим,
ҳар бир спектаклда ўзимни бу об-
разга янгидан ёндашгандек ҳис
этаман, унинг очилмай қўнган то-
монларини очинишга, тобора тўдириб
боришга, янада камолотга етказишга
ҳаракат қиламан.

Театримиз, гениал доҳиймиз В. И.
Лениннинг туғилганига 90 йил тў-
лиши муносабати билан махсус ада-
бий монтаж тайёрламоқда. Бун-
да ҳурматли томошабинлар яна
«Кремль куранти», «Милтиқли ки-
ши» ва «Йўлчи йўдуз» спектакла-
ридан айрим сахналарни кўрадилар.
Шу улуг кунда мен яна энг азиз ва
қадрдон киши образини яратишда
шарафли ишга муяссар бўлман.

Шумур БУРҲОНОВ,
СССР халқ-артисти.

Туркистон делегацияси В. И.
Ленин хузурида. Урта Осиё
халқлари урф-одати бўйича
улар доҳийга тўн кийгизишпап-
ти.

Рассом Лутфулла АБДУЛЛАЕВ
чиққан сурат.

УЙГУН

ЎЛМАС ҒОЯ

Сўнмас қўёш эрур Ленин ғояси,
Ленин бахтимизнинг улуг доҳиси.
Бу ғоя жаҳонда барқарор экан,
Бахтимизга тушмас зулмат соясин.

ТАШАККУР

Тарихий обидалар ва ўймакор-
лик намуналарини яратган заво
усталарини, уларнинг аjoyиб санъ-
атини халқ унутмайди, авайлаб
саклайди, авлоддан авлодга олиб
ўтади.

Ўтмишда моҳир наққош бўлиб
танланган уста Ҳайдарнинг ўғли
Қодиржон ана ҳам ўз ота касби
билан шуғулланди. 1923 йилнинг
октябрида Қодиржон ана ҳаммаси-
ни Қўзғобой Юнусов билан бирга
қалқда нақш солиб ишлаган са-
кин қирралы стол ва уч курсини
Москвага — В. И. Ленинга совға
қилиб олиб борганлар. Столга
«Иккилоб раҳбарни, доҳиймиз ўртоқ
Ленинга» — Фаргона меҳнатқашла-
ридан совға» деб ёзиб қўйилган.
Владимир Ильич бетоб бўлгани
туғайли сингиласи Мария Ильи-
нична орқали уларга совға учун
ўз ташаккурини билдирган.

Қодиржон ана Мария Ильинич-
на юрбоган хатни қайта-қайта
ўқийди:

«Қўзғобой Юнусов ва Қодиржон
Ҳайдаров ўртоқларга. Қимматли
ўртоқлар! Владимир Ильич менга,
сининг саломини, совғангиз ва
ишда муваффақият қозониш тўғ-
рисидаги тиллақларини учун ўзи-
нинг сизга бўлган салими таш-
аккурини билдириб қўйишни
томошади. Агар Ильич совғало-
мат бўлганида эди, Туркистон ҳу-
нармандларининг турмуш шароити
ва ишлари тўғрисида сизлар бил-
ан албатта гаплашганимиз азият
эдим. Афсуски, бундай сўхбатни
унинг соғайиб кетганига кетин-
тиришга тўғри келади. Бу вақт
ҳам узоқ эмас.

Қадрият ўртоқлар, сизларга са-
миний саломлар билан,
Мария Ульянова,
23—10—1923 йил»

Горкидаги Лениннинг уй-и у-
зоқгина борган ҳар киши ўзбек
халқи усталари тақдир қилган
совғалар олдида тўхтаб қоладилар.
Т. ОДИЛБЕКОВ.

ЯНГИ МУЗИКА АСАРЛАРИ

Республика радио уйида Ленин
ҳақидаги янги қўшқларни тинглаш
кечаси бўлди.

Кечада композиторлардан С. Ка-
лонов, Ф. Соликов, Б. Тиенко, Д. Зо-
киров, Х. Изомов ва бошқаларнинг
Ленин ҳақидаги шеърларга ёзган
қўшқларни ижро этиди.

Муҳомада композиторлар, шоир-
лар, музикашунослар ўз фикрларини
баён қилдилар.

Ж. НАЖМИДИНОВ.

ЙЎЛБОШЧИ ҲАҚИДА КИТОВЧАЛАР

«Қизил Ўзбекистон», «Правда
Востока» ва «Ўзбекистон» Сурх
бирлашган нашриёти В. И. Ленин
туғилган қўннинг 90 йиллиги муноса-
бати билан бир неча китовчаларни
нашрга тайёрламоқда. Булар ораси-
да «В. И. Ленин ва Шарқ», «Улья-
новлар оиласида бола тарбияси»,
«Ленин ва дин», шунингдек бошқа
асарлар бор.

ХАЛҚНИНГ ҲАМ УЙИДА, ҲАМ КУЙИДА

Халқ ижодиёти — халқнинг ҳаёти, озу-интилиши ва
тарихий демократиз. Совет адабиётининг отаси Маркс
Горкий «халқ озгани ижодини билмасдан туриб меҳ-
натчи омманин халқнинг тарихини билиш мумкин
эмас» деган эди.

Ленин йўли йўл экан,
Юрдиқ тўла нур экан,
Юрдиқ, кўнмиш йашагача
Энг тўғри йўл шу экан.

Бу қўшқларда Ленин ёнидан кўрият машъали ёри-
ган социализмни давр ва совет кишилари қўлга кирит-
ган эрк кўйиланди.

Мамлакатимизда нолхоз тузумининг галабаси ва
унинг раънақидан заволалиб қўнғи айтган халқ. Ленин-
нинг раҳбарлиги ва оталик меҳрини улуглайди:

Яшасин-у, яшасин,
Танга бағма ташасин,
Камбағалга ер берган
Ленин бобам яшасин.

Ленин бобам туздирган,
Колхозимиз яшайди,
Бизга нўз олаётган
Душманимиз қаншайди.

Утмишда ҳўрланган, камситилган, бахтсиз, ҳукумсиз
хотин-қизларимиз социализм давридаги янги ҳаёт-
янгича меҳнатга иштиёқ ва муносабатларини тараннум
қиладилар:

Паранжимни йўқотдим,
Бахтим йўлини топдим,
Ленин ота даврда,
Уни меҳнатга отдим.

Бахтли ва бадалат турмушини кўйлашга бағишланган
қўпгина ўзбек қўшқлариди халқимиз ҳаммадан аввал
Ленин ва партияга зўр миннатдорли билдирди.

КЕКСАЛАРГА ҒАМХЎРЛИК

Кексалик қолган совет граждандарлари учун давлат пенсияси белгиланган СССР Конституциясида белгиланган. Халқ фаровонлиги, кишилар турмушининг яхшилашга тўғрисида ғамхўрлик қилиш — Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг диктат марказида турган ишдир.

Совет давлати меҳнат қобилиятини йўқотган кексалар, бахтсиз ҳодиса оқсидида майиб бўлган инвалидлар, кўп болали ва ёлғиз оналар, партизанлар, граждандар уруши ва Ўлғу Ватан урушининг ветеранлари, уруш инвалидларини нафақа ва пенсия билан таъминлаб турибди.

Давлатимиз кексаларга, инвалидларга ва кўп болали оналарга нафақа тулаш учун ҳар йили кўп-лаб маблағ ажратмоқда. Давлат нафақалари тўғрисидаги Қонун муносабати билан пенсия ишлари тўла-тартибга солинди, пенсия олувчилар сонин бирмунча кўпайди.

Республика Социал-таъминот министри ўтган йили 353 минг кишига 1 миллиард 200 миллион сўмдан кўпроқ пенсия тўлади. Кўп болали ва ёлғиз оналарга 322 миллион сўм, 1944 йилдаги қараганда 20,5 марта кўп нафақа берилди.

Пенсионерларга, инвалидларга, кўп болали ва ёлғиз оналарга нафақа тулаш билан бирга, уларга моддий-маиший хизмат кўрсатиш социал-таъминот органлари и и н г муҳим иш ҳисобланади. Ўтган йили 5647 инвалид энгил ишларга жойлаштирилди, беш мингта яқин инвалид янги ўй-жой олди, олти минг квартира ремонт қилиб берилди, беш юздан ортиқ киши инвалидлар уйига жойлаштирилди.

Бугина эмас. Ўн беш мингдан ортиқ инвалид протезлар қўйиб берилди, 460 инвалид беулаш мотоколяска, 90 инвалид қўлда бошқариладиган «Москвич» энгил машинаси олди. Бундан ташқари, 2725 инвалидга санаторий ва дам олиш уйларига путёвка берилди. Санаторийларда даволанш учун уч йилдан миллион сўмдан кўпроқ маблағ сарфланди.

Кейинги йилларда республика колхозларида кексалик ва инвалид колхозчиларга яқна тартибда нафақа белгиланмоқда. Ҳозир 911 колхоз 40 мингдан ортиқ кишига пенсия тўлаб турибди. Колхозлар пенсионерлар фойдаласига ўзaro ёрдам кассалари ташкил этмоқдалар, қаровчи кишии бўлмаган кекса колхозчилар учун махсус уйлар, очмоқдалар.

Партия Марказий Комитети ва Ҳукумат пенсионерларга социал-таъминот хизматини тўдадан ахшилаш ва уларга кўпроқ ғамхўрлик қилишни талаб этмоқдалар. Шу жиҳатдан қараганда, социал-таъминот органлари ишда ҳали жиддий камчиликлар бор.

Баъзи жойларда пенсия олувчиларини аниқлашда ва уларнинг ҳужжатларини рағийлаштиришда сансалорлик, тўрачиллик йўл қўйилмоқда, ариза ва шикоятларини кўриш кечиктирилмоқда, баъзан ортиқча нафақа белгиланмоқда ёки кам тўланмоқда.

Пенсия олувчиларга нафақани ўз вақтида етказиб бериш ҳамон тартибга солинган эмас. Айрим

жойларда пенсионерларни адоқда бўлишлари қатъанга мажбур этилди, почтабонлар баъзан пенсия пулини уйига етказиб бермай, бир неча кунлаб кечиктириб қўймоқдалар. Бу ҳол айниқса қишлоқ жойларида кўп содир бўлаётир.

Меҳнат-медицина эксперт комиссияларининг иш ҳозирги талабга жавоб бермайди. 432 эксперт-врачдан атиги 12 киши шу соҳада тўла кун ишлайди, ҳолос. Қолганлари ярим кун, яъни қўшимча иш соҳида кизмат қилади. Бу нарса меҳнат-медицина эксперт комиссиялари ишнинг сифатини ахшилашга ҳадақит берапти.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Тошкентдаги врачлар малакасини ошириш институтида меҳнат-медицина эксперт комиссиялари врачларининг малакасини ошириш мақсадида икки ойлик доимий семинар ташкил этишга қарор қилган эди. Афсуски, бу қарорнинг қабул қилинганига бир йил тўлаётганига қарамай, республика Социал-таъминот министрининг ҳам, Социалистик таъминот министрининг ҳам, институт дирекциясини ҳам бу муҳим тадбирни амалга оширишга киришганлар йўқ. Бундай семинар тизорқ ташкил этилса, аҳолига социал таъминот хизмати анча ахшилашган бўлар эди.

Социал-таъминот ишларидаги яна бир камчилик шундан иборатки, район ва шаҳар социал-таъминот бўлимларининг мудирилар корхоналарда, колхоз ва совхозларда кенг меҳнаткашлар олдига камдан-кам бериб беришмоқдалар. Андижон, Хоразм областларида социал-таъминот масалаларини оммага кенг тунуштириш учун тегисли чоралар кўрилмаётир, кўп ҳолларда лекция, докладларнинг сифати тингловчиларни қаноатлантирмайди.

«ЎЗБЕКИСТОН»

ШҮРЧИ БУГУН

Шүрчи, ўз номидан маъмул, ўтмишда шүр босган кўриқ ер бўлган. У, Совет ҳокимияти йилларидагина аҳоли айнайдиган қишлоқ қиёфасини олди ва жуда тез ривожланиб, Сурхондарё областининг энг йилли ва обод қишлоқларидан бирига айланган.

Шу кеча-қундузда Шүрчида келган киши унинг юксак маданий ва фазилат қишлоқ бўлиб қолганини кўриб аяқланади. Қишлоқ совети территориясига Киров номи, Сталин номи колхозлар, «Оққончи» совхоз, бир қанча маданий муассасалар жойлашган.

Социалистик Шүрчида ўн олти мингдан кўпроқ аҳоли истиқомат қилади. Уларга иккита ўн йиллик, саккизта етти йиллик, учта бошланғич мактаб, ўн етти кутубхона, ўн икки ўқушхона, ўн тўрт болалар богча ва ясли, колхоз касалонаси, олти медицина пункти, амбулатория, аптека, йнгирма яқини санавот ва озиқ-овқат магазини, нон-войхона, клуб, ошхона, электростанция хизмат қилаётир. Бугина эмас, қишлоқда меҳнаткашларнинг моддий ва маданий талаблари учун хизмат қиладиган бир қанча корхоналар — гинт заводи, тикув устаноналари, пилорама, бозорлар, почта, радиоузел ва бошқа муассасалар бор.

Совхоз ва колхозларда ҳўжаликни юксалтиришда ҳамда Шүрчи қишлоғини обод қилишда қишлоқ советининг ва депутатларнинг хизмати анча катта бўлди.

Қишлоқ совети доимий комиссияларининг иш айниқса диққатга сазовордир. Қишлоқ ҳўжалик доимий комиссияси (раиси агроном Бўри Тўлақов) кўкма дала ишлари бошлангандан тортиб, то пахта ҳосили тўла йилгитириб олигунича техникадан фойдаланиш, меҳнатни ташкил этиш масалаларини юзандан вақт-вақти билан текшириш ўтказиб, бу текшириш ақуларини қиш-

Район ва шаҳар ижроия комитетлари ҳузуридаги пенсия тайинлаш комиссиялари белгиланган муддатда, тўла саставада йилгитириб, пенсия ҳужжатлари ҳамма ерда ҳам чуқур, атрафлича ўрганиб чиқилмайдил. Натижада бу ишда баъзан чаллашқиларга йўл қўйилиб, нотўғри йўл туттиш ҳоллари юз бераётир.

Ўтган йили корхона ва муассасалар томонидан граждандарга берилган 20.533 саврадан 1832 таси қонунсиз бўлганлиги аниқланди. Пахтабод районидидаги пахта тозалаш заводи маъмурияти Х. Ғисов деган кишига ишчи бўлиб ишлаган деб савра берган, текширишда эса Ғисов заводида ишлагани аниқланди. Бундай нотўғри ҳужжатларни айрим мактаб директорлари, ҳатто қишлоқ Советининг раислари ва ЗАГС идоралари ҳам ёзиб бераётгани кечирилмайдиган ҳолдир.

Корхона, муассаса, қишлоқ Советлари ва ЗАГС идораларининг бошлиқлари граждандарга пенсия белгиланш учун берилётган ҳужжатларга тўғри муносабатда бўлиб, бу соҳадаги хатоларга барҳам беришлари зарур.

Социал-таъминот хизматини тобора ахшилаш учун социал-таъминот органларида ишловчи ходимларни ишчан, ташаббускор ва софдил қарлар ҳисобига мустаҳкамлашни давом эттириш зарур. Шундангина социал-таъминот органларининг хизмати намунали йўлга қўйилган.

Колхозларда кекса колхозчиларга, инвалидларга моддий ёрдам кўрсатишда дастлабки тажрибаларни республикага кенг оммалаштириш, ҳар бир колхозда ёрдам кассалари орқали кекса ва инвалид колхозчиларга ғамхўрлик кўрсатишни тўдадан ахшилаш керак.

З. МУХАММЕДОВ,

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг инструктори.

АРТЕЛДАН ФАБРИКАГА

Бундан 32 йил муқаддам ташкил этилган «Шарқ юлдузи» артели

2-мебель фабрикасининг директори ўртоқ Ж. КАРИМОВ ҳикояси.

монтаж қилиш учун 145 кубометр тахта, гинт, ёғоч ва фанер берди

яқна кустарларни уюштириди. Ерли халқлардан усталар кўпайиб бораверди ва кустарларнинг маданий-маиший турмушлари ҳам тобора ахшилаш борди.

Бирок, артель маҳсулотининг миқдори кам ва сифати паст эди. Мен ўша вақтда шу артелнинг раиси эдим, харидорлар талабига жавоб бериш қийин бўлгани эдимда. Негаки, артель механизациялашмаган, яхши материаллар топиш осон эмас эди, шу сабабдан меҳнаткашларнинг дидига мос, сифатли бўёмлар чиқаришнинг иложи йўқ эди. Бу тўғрисида артель аъзолари билан тез-тез кенгашиб турсак ҳам, ўсиб бораётган талабларга артель жавоб беришмай қолди.

Ажойиб ҳунармандларимиз, истеъдодли усталаримиз артелни давлат корхонасига, яъни фабрикага айлантиришни талаб қилдилар. Бу талабни маҳаллий саноат бошқармаси ҳисобга олиб, мебель фабрикаси тузиб берди ва мени шу фабрикага директор қилиб тайинлашди. Бу — 1956 йил эди.

Фабрикага яна кўп кустарлар келишди. Ишчиларнинг моддий ва маиший шароити кун сайин ахшиланди. Корхонанинг ишлаб чиқариш пилани ортиги билан бажариладиган бўлиб қолди. Фабриканинг жавони, стули, дивани, ойнасига талаб орди, сифатининг ахшилиги ҳақида кўпгина мактублар олинди. Махсусот чиқариш миқдори артедайдиган 5—6 баравар кўпайди. Булар корхонамиз 118 мингта стул, 2800 та жовон ишлаб чиқариб, пилани 108 процент бажарди. Бу йил эса 145 мингта стул, 3500 та жовон ишлаб чиқарамиз. Ленин вахтасида туриб ишлаётган коллективимиз 4 ойлик пилани 22 апрелда бажариб, қўшимча 250 минг сўмлик маҳсулот беради. Артелнинг солиқ азтоси, фабриканинг илгорларидан ҳисобланган Н. Горникий, И. Паневский ўртоқлар бошлиқ коммунистик меҳнат бригадалари олдига бораётирлар.

Артель фабрикага айланган, ишчиларнинг иш ҳақи ошиб, маданий-маиший аҳоли кескин ўзгарди. Масалан, Р. Аҳмедов, К. Назаров, В. Тўлақов, С. Шокиров сингари ўнлаб ишчилар ҳозир ойига 2000—2500 сўмга етказиб маош олаётирлар. Артеда эса уларнинг ойлиги 600—800 сўмдан ошмасди. Илгари 250—350 сўм тушириб юрган бўёқчилардан Т. Алимова ва М. Орипова-ларнинг ҳар бири ойига 1000—1200 сўм оляпти.

Артель раиси ҳунармандларга моддий ёрдам кўрсатиши қийин эди. Фабрика 17 ишчини янги ўй-жой билан таъминлади. Уйларини ре-

«ЎЗБЕКИСТОН»

Қорақўрғонда оқ уйлар

Қорақўрғоннинг ўтмишини номидан ҳам билса бўлади. Ҳозир колхоз қишлоғида қатор-қатор кўркма уйлар, жолат бинолари қад кўтарган. Биринча ўтган йили 120 дан ортиқ колхозчи хонадони уй тўйини ўтказди.

Қишлоқда учта магазин, икки чойхона, туғруқхона, ёнги кинотеатр, ҳамма ва 1500 карнайли радиоузел меҳнаткашларга хизмат кўрсатмоқда.

Бу йил яна 40 колхозчи хонадони янги уйга қилиб қири.

Г. АБДУЛМАХМУДОВ,

Марҳамат районидида «Қизил Ўзбекистон» колхоз радиозуелининг диктори.

ва директор фонддан 25 минг сўм миқдоридида ёрдам қилинди. Ўтган йили ишчилардан 8 киши марказий кустарларга ва 30 киши дам олиш уйларида юборилди, артеда буларнинг бирортасини ҳам қишлоқдан адиқ. 20 га яқин кекса ишчи пенсияга чиқарилиди.

Фабрикада ўзбек, рус, татар, тожик, яхуди ва бошқа миллат вакиллари бир оиланинг фарзандларидек аҳил бўлиб ишламоқдалар.

Қисқаси, артель фабрикага айланган, ишчимиз жуда юришиб кетди. Бундан бутун коллективимиз қувониб, Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг доно сийасатига таҳсин демоқда.

Бухородаги Тельман номи артели кирган киши «Бунинг нисмаси артель» деб ҳайрон бўлади. Чунки ундаги ишларнинг қўпчилиги механизациялашган, кўп ишга депрли барҳам берилган. Артели-миз фабрикага айланган, ҳамма ишларини механизациялашган, жадид-техника таъминоти соҳасидаги баъзиб кустарлар таян тузалар эди, дейишчи ҳунармандлар. В. И. Ленин 80 йилгига олдин бошланган социалистик мусобақада Хосият Раҳимова бошлиқ коммунистик меҳнат бригадаси олдига бормоқда. СУРАТДА: Хосият Раҳимова.

Ш. Мўминов фотоси. (ЎЗТАГ фотохроникаси).

РЯЗАНЛИКЛАР

Рязанлик шоир Иван Бауков билан тасодифан танишиб қолдик.

У, улуғ рус қўшқинчиси Ф. И. Шаланин тўғрисида қизиқ бир воқеани айтиб берди. Шаланин ўз Ватани Россияни чет элларда соғиниб юрган, оғир бир чомодани қўлидан сира қўймаган экан. Шаҳар-шаҳар юрганида ҳамма бойликларини, ҳатто олтинларини ҳам ҳаммолларга ишониб топишиб кўриб, лекин чомоданин ҳеч қандай бўлмади, фақат ўзи таширин. Бундан хабардор баъзи кишилар чомоданида жуда катта бойлик — олмос, ёнги ёки бриллиант бўлса керак, деб ўйлашар экан.

Шаланин вафот қилган ҳалиги чомодан очилганди, тўла тўроқ чиқибди. Бу тўроқ Россия ерининг тўроғи экан!

Иван Бауков ҳикояни айтиб бўлган, рязанликлар ҳам ўз она тўроқларини, қардон ерларини шундай севдилар, шунинг учун ҳам саҳий ер уларга ўз бағрини кенг очмоқда. Деги,

Рязань тўроғини! Рязань ерини севадиган кишилар бутун ўз жонажон ўлкаларининг ҳар қирига йўналишлар. Улар Рязаннинг шону шавватини меҳнат билан оширмоқдалар.

Ока дарёсини соҳилларида ўлка тилларда дoston бўлаётир. Рязань областида бутун урқинлар, грузинлар, қозоқлар, РСФСРнинг қўшқини областаридан, Мўғулистон Халқ Республикасида, Венгриядан, Руминиядан, Германиядан делегациялар келиб кетди.

Рязань фақат қишлоқ ҳўжалиги, ҳусусан чорвачиликдаги жуда катта ютуқлари билангина эмас, юксалиб келётган индустрияси билан ҳам машғурдир. Рязань саноат корхоналари ишлаб чиқараётган мураккаб машиналарни Ваганимизнинг ҳамма жойларида кўриш мумкин, «Рязань» тамгаси босилган техника ва маҳсулотлар 30 дан ортиқ чет мамлакатга ҳам боради.

Биз бу мақолада кўли гул, икдоркор рязанликлар ҳақида гапирмоқчимиз.

Агар Ижевский районидида бўлсангиз, даставвал сизга икки машҳур киши тўғрисида сўзлаб беришди. Бундан бири — Ватан рақасаткорининг отаси Константин Эдуардович Цюлковский. У Рязань губерниясидаги Спаский уездида қарапай Ижевский қишлоғида туғилган. (Буюк олим 1937 йил 19 сентябрда вафот қилди).

У вафотидан илгари: «Қаҳрамонлар ва довораклар Ер — Марс орбитасига, Москва — Ойга бичириш бўлиб ҳаво траассасини очадилар», деб баъорат берган эди.

Константин Эдуардович аниқлимади: совет сунъий йўлдошлари бутун дунёни ҳайратда қолдирди. Биз ўз зафар байроғимизни — совет байроғини Ойга ўратдик, қўш системасини янги сайера билан бойитдик. Ойнинг биздан сир тутган томонининг суратини олдик. Жаҳон фанига бу

«ЎЗБЕКИСТОН»

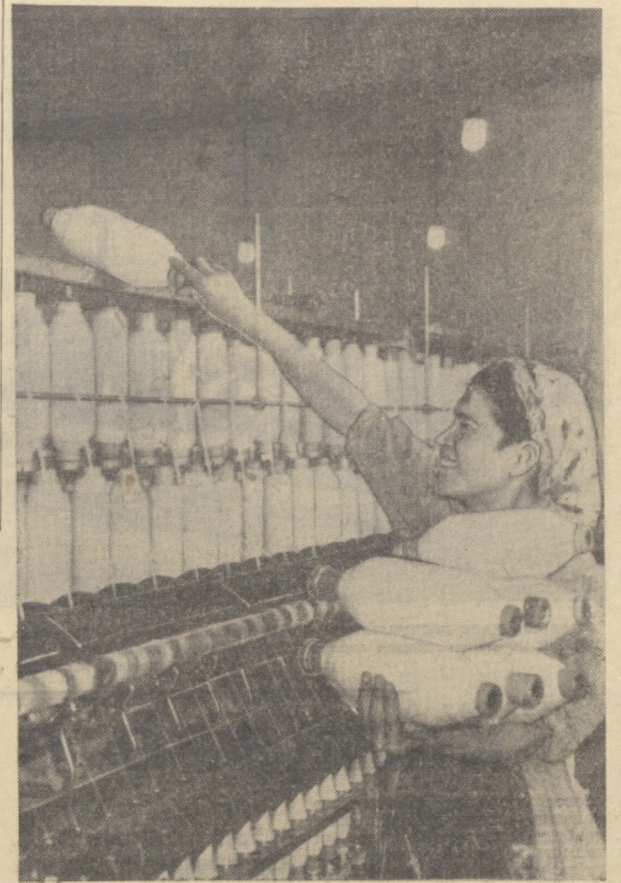
Қўриқ ерда анор, анжир

Фарғона водийсининг бўғайида доғ бўлиб турган Марказий Фарғона ерларида ҳўжум бошланганига кўп вақт одагани йўқ. Қўриқ ерлари сир — ҳайт келди.

Марказий Фарғона ерларидаги ҳўжаликлар бу йил айниқса янги боғлар қилишга, қўчат ўтказишга астадил киришдилар. Охи-робоё районидида «Янги ҳайт», Қува районидида «Тўқистон», Қўб-биёев районидида «Меҳнатобод» колхозлари ўнлаб гектар ерларга мева қўчатлари ўтказдилар. Биринча «Меҳнатобод» колхози 15 гектар боғ ва ўнлаб қўчат, 8 минг тўдан ортиқ манзарали дарахт қўчатни ўтказди.

Оққўрғоннинг ширин анжир, Қўвонинг анори Марказий Фарғона ерларида ҳам шўҳрат келтиради. Бу ердаги «Янги ҳайт» ва «Тўқистон» колхозлари қўчат анор ва анжир қўчатни ўтказмоқдалар. Боғбонлар бу қўчатларни яхши парварши қилиб, икки-уч йил ичида ҳосилга киришишга аҳд қилишган.

Бирор жойда янги қўчат қилган киши қўчат ўтказса, у киши-нинг қайта қўчиб кетмаслигига қаноат ҳосил қилинар эди. Марказий Фарғонани далаштирётган азаматлар эса қўриқ ерларда анорзор ва анжирзорлар барпо қилишдан ташқари, шу йилининг ёзида 100 минг тўдан кўпроқ манзарали дарахт қўчатлари экидилар. Янги далаштирилган ерларда 270 минг тўпга яқин қўчат ўтказилди.

«ЎЗБЕКИСТОН»

олаётир. Икки на келгани икки ойда 1115 килограмм, шу жумладан феврал ойда 614 килограммдан сўт соғиб олди.

Журналист Василий Матушкиннинг айтишига қараганда, Рязань областида чиқадиган «Приокская правда» газетаси Англияда бутун капиталистик дунёга машҳур урта сўт соғувчи «борлинг тўғрисида баган. Улар қишлоқда эмас, қишлоқнинг «Виндор» деган фермасида ишлар экан. Қишлоқ фермасидаги сўт соғувчилар ҳар бир ситирдан кўп деганда 6 минг килограммдан сўт соғиб олган.

Рязань эса бундай «юлдуз»ларни минглаб топиш мумкин. Яна энг муҳими шунки, рязанлик сўт соғувчилар ўз жонажон колхозларининг сингиларини соғадилар, меҳнатларининг қаймоғини дўстлари билан баҳам қўрадилар.

Бирорта капиталистик мамлакатда оддий чорвадордан, сўт соғувчи ёки бузоқбондордан давлат арбоби чиқаргани ҳеч ким билмайдил. Рязанлик Иккина бўлса, партизаннинг ХХ сўзсизда легиат бўлиб қатнашган. Кейин СССР Олий Советига депутат қилиб сайланди. Ахир, бу Советлар бутун халқини энгиллиги яна бир марта тасдиқламайдими!

«Рязань сўт соғувчиларининг онахони» Прасковья Николаевна Коровани айтишсангиз. Иккина Сергеевич Хрущев бултур партия ХХI съезидан кейин Рязаньда қилиб сўзлаган нутқида шу аҳд қилиб бундай деган эди:

— Совет ҳокимияти шаронтида колхоз тузуви тўғрисида Рязань ерида деҳқонлар ўрғасилан шундай кишилар сўт чидилди, улар билан бутун совет мамлака-ти, бутун совет халқи фатрланади. Бундай кишилардан бири Шилковский районидида «Фундамент социализма» колхозининг сўт соғувчиси, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Прасковья Николаевна Коровадир. У, 1958 йилда ҳар бир ситирдан 8615 килограммдан сўт соғиб олди. Ўртоқ Корово колхозда ишлаб бошлангандан бери бир миллион 100 минг килограммдан ортиқроқ сўт соғди. Агар шунча сўтин анҳорга қўйилса, кемаларни юргизиш мумкин бўлар эди!

Прасковья Николаевна бултур ҳар бир ситирдан салкам 9000 килограммдан сўт соғиб олди. Дарҳақиқат, рязанликлар тобора кучайираватган сўт оқими Ока дарёси оқимидан сира қўшимбайди.

Рязань — қаҳрамонлар, нишондорлар ватани. Ўлғу Ватан уруши даврида рязанликлар мислсиз қаҳрамонлик намуналарини кўрсатдилар. Рязанликлардан 143 кишига Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонин берилди.

Рязанликларнинг шавкатли меҳнатидида қаҳрамонлиги янада юксак. Фақат шу йил рязанликлардан 4000 га яқин киши СССР орден ва медаллари билан мукофотланди.

«Қусима» эпонеси билан айниқса машҳур бўлган истеъдодли рус ёзувчиси Новиков-Прибой 1939 йилда Вутунитифоқ қишлоқ ҳўжалик виставкаси очилишини олдидан рязанлик ҳамқишлоқларига баган хатида бундай деган эди:

— Бахтли ва қувноқ колхоз ҳайти янада гуллаб-яшнаши йўлида, мўл-қўл ҳосил етиштириш учун курашда област колхозчиларига чин қалбимдан муваффақиятлар тиламан.

Рязанликларнинг унумдор ерлари мўл-қўл ҳосил бераётир, рязанликлар ўз ерларини меҳнат билан безаб, унинг шўҳрини сурмоқдалар, бутун совет халқи билан бирга коммунизм қўрғонлар.

Етти йилликнинг биринчи йилида гинт ва сўт етиштиришни учу баравардан ҳам ортиқроқ қўпайтириб, ҳаммани қойил қолдирган рязанликлар бу йил мамлакатта 200 минг тонна гинт, 300 минг тонна сўт етказиб бериш учун курашмоқдалар. Хотин-қизлар, ҳусусан комсомол-ешлар етти йилликни мўддатидан илгари бажариш учун курашнинг олдин-ги сафида бормоқдалар.

Хамид НУРИИ, Рязань, март, 1960 йил.

С. Безносоев фотоси.

ХУШХАБАРЛАР

ЭСТЕТИК ТАРБИЯ КЛУБИ

ЧИРЧИК. Кимёгарлар Маданият саройида «Эстетик тарбия клуби» ташкил этилди. Бу клуб мактабларнинг 5—10 синф ўқувчиларига санъат ва маданият соҳасида билим беришни ўз олдига вазифа қилиб қўйган. Клубда композиторлар, rassomлар икдорига оид лекциялар бўлади. Қатнашувчилар санъат ва тарихий музейларга экскурсияга борадилар. Т. Сихарулидзе.

ЯХШИ ИШ

КИТОВ. Район маданият уйи қиёнда «Ешлар кечаси» ўтказди. Кечода бадий ҳаваскорлик тўғрисидаги аъзолари Х. Умаров, Н. Фахридинолар янги тайёрлаган ашула, лаларларини намойиш қилдилар. Маданият уйи шундай кизқарли кечаларни мунтазам равишда ўтказиб туришни планлаштирган.

М. Макидов.

СТУДЕНТЛАР БОҒИ

ФАРҒОНА. Давлат педагогика институтини студентлари боғ яратишга аҳд қилдилар. Дирекция ажратиб берган майдонга қисқа муддат ичида 2000 тонн қаламчиси, 100 тўп анор, 1000 тўпга яқин анжир ва бошқа мевали дарахт қўчатларини ўтказдилар.

Т. Юнусов.

ШАХСИИ КУТУБХОНАЛАР

Шахрисаб районидида Карл Маркс номи колхоз аъзолари пахтадан мўл ҳосил етиштирганидан эвазига катта даромад оляптилар. Ҳозир колхозда шахсий кутубхонаи бўлган колхозчи-деҳқонлар 100 дан ортиб кетди. Ж. Эргашев, Ш. Шерматов, Ш. Юсупов, И. Қодиров, Г. Тожинова каби колхозчилар шахсий кутубхоналарини янги-янги китоблар билан бойитиб турадилар.

ПОЛЬША ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ. Кранов шаҳри яқиндаги Поронини қишлоғида В. И. Ленин музейи. С.У. РАТДА: В. И. Ленин ҳайкали атрофида гулчамбарлар қўйилмоқда. Польша Марказий фотоагентлигининг фотоси.

ХАЛҚАРО ОБЗОР

Совет ҳукумати бошчилигида Францияга қилган сафари якуни бўлган матбуотида ҳали ҳам кенг муҳокама қилинмоқда. Чет эл матбуотидаги ошорчиларнинг кўпчилиги ўз мақолаларида бу сафарнинг муваффақияти илгари қилинган тахминлар ва мўлжалларнинг ҳаммасидан ошиб ўтди, деб ёзмақдалар. Ҳозир бундай фикрни ҳатто Н. С. Хрушчев Францияга сафар қилиш арасида ва унинг сафари вақтида бу сафарнинг аҳамиятини камситишга уринган матбуот органлари ҳам баён қилмоқдалар. Масалан, Франциядаги ўнг «Фигаро» газетаси бу сафарнинг якулини қисқа, лекин жуда маънодор сўз билан ифодалаб, «ескиниликнинг юмшатиш давом этмоқда» деб ёзаётган. Ҳарбий Германиядаги «Франкфуртер алгемайне» газетаси эса Совет-Франция музокара- лари натижасида «ҳар иккала мамлакатнинг ҳамкорлиги сези- ларли равишда кучайди» деб ёзаётган. Ҳозир кўпчилиги мажбур бўлди.

Н. С. Хрушчевнинг Францияга сафари чет эллардаги оддий ки- шиларнинг бизнинг мамлакат- мида меҳри ва хайрихоҳлиги го- ят катта эканлигини аён қилди. Шу муносабат билан «Нью-Йорк таймс» газетаси Париждаги ўзи- нинг мухбирига, Н. С. Хрушчев сафарининг бунчалик муваффақ- қият қозонганига ва француз хал- қи уни шунчалик таъна билан кутиб олганига қандай сабаб- лар борлигини аниқлаш тўғрисида махсус топириқ берди. Газета редакциясининг шу топириққа олган жавоби шу қадар диққатга сазовордирки, бу жавобни қуйида батафсил келтириш ўрнига бўла- ди.

«Бош министр Хрушчев Францияга қилган сафари вақтида ай- тиб берган фикрлар ҳамда куло- силаниш тўғрисидаги (Женева- даги) — И. Л.) музокарада совет делегациясининг позицияси бирмунча масалаларда жамоатчи- лик кенг табақаларининг фикрла- рига мос тўшаётганлиги учун ҳам», деб ёзади америкалик мух- бир, совет дипломатияси «Фран- цияда муваффақиятлар қозонди». Бундан ташқари, мухбирнинг ёзи- шига қараганда «руслар Совет Иттифоқи билан капиталистик жа- миёт ўртасидаги иқтисодий соҳада бўлган фарқни камайтиришда оқибат қилинган муваффақият- ларга маълум қўлдоқлар». «Нью-Йорк таймс» мухбири Германия масаласига тўхталиб, қуйидаги ху- лосага келди: Ҳарбий герман ру- хонасида миллионерлар томон- нидан бўлаётган таҳдиди Н. С. Хрушчев икки қайтаб ёллатиб ўт- ди, бундан французлар чуқур ту- шуниб олдилар, чунки «кўп фран- цузларнинг қалбида Германияга нисбатан шубҳа ва кўрқув ҳали ҳам бор». Пировадиди мухбир бундай деб ёзади: «8-ўзидан мат- лумки, ҳамма бутун дунёда тинч- лик бўлишини истади, лекин бу- нинг ҳечким Хрушчев, жапонлар- дек шунчалик баланд овоз билан маънавий йўл. Унинг ҳамма ку- рол-яроғларни имкон борича те- зроқ емириб ташлашини ва тугатай- лик, деган даъвати ўзининг содда- лиги ва ташуварли бўлиши билан ҳаммага маъқул бўлмоқда».

Шундай қилиб, америкалик бур- жуа мухбир-мўхбир халқро воқе- ани ёритишда олдиндан белгилаб қўйилган ва пропаганда мақсади- ларига эришганлиги аниқ.

Ернинг учинчи совет сунтаний йўлдоши қуйиб кетганлиги тўғрисида.

Ернинг 1958 йил 15 майда учи- рилган учинчи совет сунтаний йўл- доши 1960 йил 6 апрелда атмо- сферанинг энг қатламларида кир- ди ва қуйиб кетди.

Йўлдош 691 кун парвоз қилди ва шу вақт ичида 448 миллион километр масофани босиб ўтди.

Учинчи йўлдошнинг охирига ра- диостанцияларни Совет Иттифоқи территориясида жойлашган куза- тилиш станциялари 6 апрель эр- талаб йўлдошнинг 10035- айла- нишида қабул қилиб олдилар ва унинг СССРга қулагани тарқоқ- ларни кўра оладиган зонадан чиқиб кетши пайтигача рўйхатга олди- лар.

Қилинган ҳисобларга биноан ва ғарбий ярим шарда ўтказилган йил- ни кузатиш тўғрисидаги маъ- лумотларга мувофиқ, йўлдош 10037- айлаишида айланмиш дав- раси қарийб 87 минут бўлганда қуйиб кетган.

Тадқиқотлар ва ўлчашларнинг белгиланган программаси тўла ра- вишда бажарилди. (ТАСС).

Ғарб матбуоти Н. С. Хрушчевнинг Францияга қилган сафари муваффақиятли бўлиб чиққанлигининг «сирини» очиб бермоқда. Де Голлнинг Макмиллан билан учрашуви + Кескинлик- ни юмшатишга қарши бўлганлар акти в л а ш- моқда.

рини қўловчи одатдаги сийқа усулни тарқ қилиш биланок совет таъқи сийсатининг «пружина- ларидан» кўплари унга аён бўлиб қолди, ваҳоланки, унинг газетаси совет таъқи сийсатининг бу «пру- жиналарини» кўп вақтлардан бе- ри «сирли» бир нарсда деб тасви- раб келмоқда эди. Чет эллардаги кузатувчиларнинг кўплари очик кўришиб турган фактларни холис аниқлаш қилиш натижасида, бир қанча муҳим халқро проблема- ларни камаслашга келишиб хал қлимоқ учун СССР билан Фран- ция ўртасида хийла кенг асос бор, деган хулосага келмоқдалар. Уларнинг фикрича, мана шунинг- ўзи бутун дунёда сийсатий иқлими- ни яхшилаш истиқболларига хайри- таъсир ўтказиши лозим.

Боксдорнинг худди мана шу йўлда ривожланиб бораётганлиги- ни эътилоқда ўша «Нью-Йорк таймс» газетасининг ошорчилари- дан бири бўлган Гарри Шварц ҳам таъкидламоқда. Советларга қарши ёзган ўз мақолалари билан танилган Гарри Шварц «Москва ўз фаолиятининг натижаларидан мамун бўлмоқ учун ҳамма асо- ларни бор» деб таъкидлаб, парис- шунотхорилик билан бундай деб ёзади: «Шарк билан Ғарб ўртаси- даги муносабатларда янги босқич- босқич бўлиб келмоқда. Бу ўзгарган ва- зият эса 16 майда бошланган хал қилувчи музо- караларнинг натижасига анча кат- та таъсир ўтказиши мумкин».

Франция президенти де Голль Совет ҳукумати бошчилиги билан уррашувларни тамомлаган, тез орада Лондонга борди ва у ерда Англия бosh министри Макмиллан билан бир неча кун махфий музо- каралар олиб борди. Генерал де Голлнинг Англияга қилган бу са- фары иккинчи жаҳон уруши тамом бўлишдан кейин қилинган би- ринчи сафар эди. Англия ва Франция газеталари саҳифалари- да шу вақтгача ёзилб чиққан оз- мо маълумотлар гарчи бу музо- караларни батафсил аниқлаш қи- лишга имконият бермас ҳам, ҳар ҳолда бу музокарада жуда кўп проблемалар, шу жумла- дан кулозиланиш проблемаси ва Германия масаласи муҳокама қилинганлиги маълум бўлиб қол- ди. Де Голлнинг ўзи Лондонга бориши биланок «халқро кескин- ликни анча ва зарур даражада юмшатиш маффақлари йўлда ишлашга, кулол-яроғларни чек- лаши ва унинг устидан контрол- л ўрнатишга эришишга, Европада тинчлик ва мувозанагини тиклаш- га» қайирди. Агар бу қайирқи Лондондаги музокарада ўзи- нинг конкрет ифодасини топан бўлса, у ҳолда бу музокара- лар юксак даражада ўтказилган кен- жатиниш ишлари муваффақият қоз- онганига ердан бериши мумкин.

Бироқ, халқро иқлимида бақат яхшиликка томон ўзгариш бўла- тир, деб ўйлаш ҳақ бўлур эди. Жаҳон осмонда аста-секин то- заланаётган қора булутлар ўрни- ни, афсуски, баъзан янги булут- лар босмоқда. Бу булутларнинг

футбол СССР ЧЕМПИОНАТИ БОШЛАНДИ

Футболни «Миллионлар ўйини» деб аташлар бечиз эмас. Бу фикрга иш- тимай бўлмайди. Кеча «А» Марказий «Пахтакор» стадионида ҳозир бўлган қарийб эллик минг томошбон ҳам ўша миллионлар жумласидандир.

Олтинчи йиллиги тарихга эга бўлган бу аjoyиб спорт ўйини натаво кичик кишиларнинг қиқирини энг мафтун қилиши.

Кеч соат 6, Яшил майдонда 1960 йилги футбол мавсумида Совет Итти- фоқи биринчилиги учун «А» класс- ниин биринчи гуруҳида ўйнайдиган москвалик «Торпедо» ва тошкентлик «Пахтакор» футболчилари чиқадилар. Совет Иттифоқи гини садолари ос- тида торедорчилар номандасининг капитани СССРда хизмат кўрсатган

спорт мастери Валентин Иванов ва майдон эгаларининг капитани Идгай Тазетдинов футбол бўйича СССР ХХII чемпионати тантанали равишда очиб байроғини флаштоника кўтара- дилар.

Шундай қилиб, тўсон минут да- вомида минглаб спорт ишбилармон- ларининг ўзига тортиб турадиган чари тўп биринчи марта тегилди. Чемпионат бошланди!

Кескин спорт кураши остида ўтган маворили учрашув 1:0 ҳисобида мос- кваликлар фойдасига ҳал бўлди.

Мағлубулият учраганига қарамай, пахтакорчилар ҳам бошқа номанда- ларга муносиб рақиб эканлигини намоиш қилдилар.

Х. ТОМИНОВ,

Қардош социалистик мамлакатларда

МУҒУЛИСТОНДА ЛЕНИН ВАХТАСИ

УЛАН БАТОР, 8 апрель. (ТАСС). Мўғулистон ишчилари ва аралари В. И. Ленин туғилган кунининг 90 йиллиги арасида меҳнат соҳасида юқори кўрсаткич- ларга эришмоқдалар.

Намат фабрикаси ва шеврет за- води курувчилари ана шу саноат объектларини 20 апрелгача қуриб битказиш учун бутун куч-ғайрат- ларини сарфламоқдалар. Суха Ба- тор номидаги давлат басмохонаси- нинг ходимлари ишларнинг хил- ма-хил турлари бўйича квартал планини 112—118 процент қилиб, Буир Нур қўлининг балиқчилари эса квартал планини 150 процент- дан ҳам ошириб бажардилар. В. И. Ленин туғилган кунининг 90 йил- лиги шарафига бошланган соци- алистик мусобақага қўшилган Дзаб- хан аймагидаги машина-қорачи- лик станциясининг ёш ишчилари тракторлар ва бошқа қишлоқ хў- жални техникасини ремонт қилиш- ни 30 мартача тугаладилар.

Улан Батордаги театр-хореогра- фия мактаби қурилишида ишлайди-

ган ўртоқ Цого бошчилигидаги ёш- гиш терувишлар бригадаси катта галабани қўлга киритди. Уч киши- дан иборат гиш терувишлар бри- гадаси 8 соат ичида 42.450 та гиш териб, кунлик нормани 14 баравар ошириб бажарди.

ЛЕНИНИЗМ ҒОЯЛАРИ- НИНГ ТАНТАНАСИ

ПРАГА, (ТАСС). Чехословакия халқи Ленин кулини мамлакат социализм қурилишини тугаллаш босқичининг катта вазифаларини ҳал қилаётган пайтда ишбилар- моқда. Республика меҳнаткашла- рининг социалистик қурилиш со- ҳасидаги катта муваффақиятлари — ленинизм ўлмас ғояларининг тантанасидир. Шунинг учун ҳам меҳнаткашларнинг улғу доҳий ва устоага муваффақиятлари кескин- дилар. Владимир Ильич Ленин туғил- ган кунининг 90 йиллиги яқинлашиб келаётганлиги бу ерда ҳамма иш- ларда сезилиб турибди. Корхона- ларда, муассасаларда ва мактаб- ларда, қишлоқ клубларида В. И. Лениннинг ўлмас ишларига ба- гишланган лекция ва суҳбатлар,

конференция ва семинарлар ўтқа- зилмоқда.

Олий ўқув юртиларида, илмий муассасаларда назарий суҳбатлар ўтмоқда.

Чехословакия маъбуоти халқ- нинг улғу Ленин ҳаёти ва фаоли- яти, унинг генал асарларига жуда қизиқиб қараётганлигини ҳи- соба олиб, ҳар кун Ленин таъ- лимотининг аҳамияти ҳақида кат- та материаллар, Владимир Ильич ҳақида хотираларни, унинг фото- графияларини эълон қилмоқда. Чехословакия Компартияси И. Марказий Комитетининг на- зарий ва сийсий органи «Нова дилса» журналининг тўртинчи со- ни деярли бутунлай В. И. Ленин туғилган кунининг 90 йиллигига ба- гишланган. Давлат сийсий адабиёт нашрияти В. И. Ленин асарлари- нинг охири томонларини нашр этиб бўлмоқда.

Шонли юбилей яқинлашиши би- лан Прагадаги В. И. Ленин музейи келувчилар сони ҳам ошиб бормоқда. Гиберн кўчасидаги му- зей жойлашган 7-ўй Чехослова- киядаги ҳар бир меҳнаткаш учун қандайдисан бир меҳнаткаш учун қандайдисан бўлиб қолди. Бу ерда бўлган 48 йил муқаддам Влади- мир Ильич раҳбарлигида тарихий Прага конференцияси бўлиб ўтган эди. Ҳозир музейни ҳар кун 1000—1500 киши келиб кўрмоқда. Музей очилган 1953 йилдан бери эса Прага конференцияси бўлиб ўтган эллик 650 мингдан кўпроқ киши келиб кўрди.

БУЮК ЎЗГАРТИ- РУВЧИ КУЧ

СОФИЯ, 7 апрель. (ТАСС). Шонли воқеа — В. И. Ленин ту- гилган кунининг 90 йиллиги яқин- лашиб келаётганлиги муносабати билан Болгария маъбуоти улғу йўлдошчи ва устоанинг ҳаёти ва фаолиятига бағишланган ҳамда Ленин идеяларининг жаҳоншумул тарихий аҳамияти тўғрисида ҳи- қоя қилдиған мақола ва мате- риалларни тобора кўпроқ босиб чиқармоқда.

«Работническо дело» газетаси ўзининг бугунги сонида ленинизм идеяларининг тантанасига бағиш- лаб, «Буюк ўзгартирувчи куч» сарлавҳали бош мақола босиб чи- қарган.

«Нахон» — деб ёзади газета, — коммунизм идеялари сингари халқ- ларнинг ҳаётига жуда катта ре- волюцион таъсир кўрсатадиган бошқа идеяларни билмайди. Омма- ниинг онига синиб кетган комму- нистик идеялар жуда катта мо- дий куч бўлиб қолди. Бу идеялар эканлиги тубдан ўзгаришмоқда. Ҳозирги жаҳоннинг бутун сийсий ҳамда иқтисодий тараққиёти, ко- мунизм қурилиши аяқ олдирилган даврда Совет Иттифоқи эришган ҳамда социализм қуришда бошқа социалистик мамлакатлар қўлга киритган жуда катта муваффақ- ятлар, мазлум синфларнинг ре- волюцион ҳаракати ва курашининг бутун таърибаси жаҳон тараққи- ёти ҳақидаги, социализм ва ко- мунизмнинг галаба қозониши ҳа- қидаги марксизм-ленинизм таъли- мотининг буюк ҳаётни кучини ҳамда енгилмаслигини тобора яққолроқ кўрсатамоқда.

Ҳозирги халқро аҳвол пробле- маларига тўхталиб, газета шу на- сани ўқитиб ўтдики, коммуни- стик идеялар «халқ оммаларига ёлпасига ва батамом кулозилани- ларига эришишга, иқтисодий тузу- мларни турлича бўлган давлатлар- нинг тинч-тотув яшашларига, со- циализмга ва бутун инсониятнинг ялва равақ топишига олиб бора- диган тўғри йўлни кўрсатиб бер- моқда».

Эътилоқда, — деб ёзади яна га- зета, — коммунизм иши бизнинг мамлакатимизда ҳам тағнага қи- лмоқда. Халқнинг энг яхши фар- қандларининг ороулари рўёбо- қлимоқда. Болгария меҳнаткаш- лари партия ва унинг Марказий Ко- митетининг раҳбарлиги остида со- циализмнинг жадал суръатлар би- лан барпо этмоқдалар.

„ХУШ НЕЛИБСИЗ!“

БАҒДОД, 8 апрель. (ТАСС). Ироқдаги бугунги ҳамма газеталар СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Микоянин Бағдода келиши ҳақидаги хабарни кўриларли жойларда катта сарлавҳа- лар остида эълон қилдилар.

Бағдодаги биринчи совет саноат вистависини очиб учун келаётган А. И. Микоян вистини таъриблиб, «Алтиқило» газетаси сарлавҳасида: «Микоян жаноблари, хуш келибсиз!» деб ёзади. «Вистава очилиши муно- сабати билан А. И. Микояннинг Ироқ Республикасида вистини, — деб ёзади газета, — республиканимиз тарихидаги энг муҳим виставалардан бири ҳисобла- нади. Бу вист, шубҳасиз, Ироқ халқи билан Совет Иттифоқи халқлари ўртасидаги дўстона алоқаларни мустаҳкамлаш ишига хизмат қилади».

«Алтиқило» газетаси «Биз журмални меҳмонини — улғу дўстона давлат вақилини таъриқлаймиз» сарлавҳали мақоласида А. И. Микояннинг «халқ- лар озолини ва мустакиллигини ҳимоя қилиб чиқиб: давлатнинг вақили эканлигини таъкидлайди.

Индонезия президенти Сукаронинг Югославияда бўлиши

БЕЛГРАД, 8 апрель. (ТАСС). Пре- зидент Титонинг таълифига биноан, Индонезия президенти Сукарно 5 ап- релдан 8 апрелгача Югославияда давлат визити билан меҳмон бўлиб турди. ТАИНОГ агентлигининг хабар б е р и ш ч а, Югославия-Индонезия кўшма ахборотида айтилдики, ҳар иккала президент тинч-тотув яшаш сийсатини ўтказишга тобора кўпроқ жазм қилинаётганлиги натижасида халқро муносабатлар умуман яхши- лалди, деган хулосага келдилар.

Ахборотда таъкидланадики, тинч- лисевар кучларнинг ядро кулоли сийсатининг сингари энг муҳим проб- лемаларни ҳал қилиш йўлидаги ҳа- ракатлари бутун дунёда барқарор

тинчлик ўрнатишига олиб келиши мумкин.

Музокаралар вақтида, дейилади ахборотда, иқтисодий жиҳатдан ҳам тараққий этган районларга ҳеч қан- дай сийсий шартлар қўйилмагани ҳолда тўла тенглик асосида халқро одамни кўпайтириш ва мустама- лачиликнинг ҳар қандай формалари- ни тутатиш бутун дунёда тараққиёт- ва стабиллигини амалга ошириш учун катта аҳамиятга эга бўлган масала эканлиги таъкидланди.

Иккала давлат араби ўртасида олиб бориладиган музокаралар давоми- да Югославия билан Индонезия ўр- тасида оқуд муҳаддати иқтисодий ва илмий-техника ҳамкорлиги тўғриси- да битимлар тузиш ҳақида келишиб олинди.

Болалар машаққатли меҳнатда

БОНН, 8 апрель. (ТАСС). Ғарбий Германия металлчилари касаба со- зиясининг органи — «Металл» газе- таси Ғарбий Германия корхоналарида болалар меҳнати қаттиқ эксплута- ция қилинаётганлиги ҳақида ёзади. Унзебендаги (Бавария) фабрикалар- дан бирида 10 ёшдан 14 ёшгача бўлган болалардан 20 киши ишла- моқда. Батлан фабрикада иш кунини кеч соат 10 гача давом этмоқда. Болалар ўз меҳнатлари учун ари- маган ҳақ, яъни соатига бор-йўги 40 пфеннинг олмақдалар. Бу микдор

катта ёшдаги ишчилар олаётган иш ҳақидан бир неча барабар камдир. Хотин-қизлар ўз меҳнатлари учун соатига фақат 80 пфеннингдан 1 мар- кагача ҳақ олмақдалар. Усмирлар ҳотин-қизлар фабрикада кунига 14 соатгача ишламоқдалар. Бавария меҳ- нат министри Вальтер Штайн ана- шу фактларни таъкидлади.

Газетда Ғарбий Германиянинг турли корхоналарида болалар меҳна- ти эксплуатация қилинаётганлигини кўрсатувчи қўғнага бошқа мисоллар ҳам келтирилган. Газета болалар ва ёшларининг меҳнатини муҳофаза қи- лиш тўғрисида тезда янги қонун қа- лул этилишини талаб қилади.

«АТЛАС» ПОРТЛАДИ

НЬЮ-ЙОРК, 8 апрель. (ТАСС). Юнайтед Пресс Интерейшнл агентлигининг Канавеллар бурни- дан билдиришча, кеч қурун яна бир қитъаларо «Атлас» бал- листик ракетасти старт майдонида портлаб кетган.

Юнайтед Пресс Интерейшнл агентлигининг ёзишча, дивангел- лиги тушурилганидан бир неча секунд ўтгач ракета портлаган.

Агентлигининг хабар беришча, бу ерда 10 мартада «Атлас» раке- тасини учуришга уриниш ҳам худ- ди шундай портлаш билан тугал- ланган эди.

«ПРАВДА ВОСТОКА» Газетанин биринчи бетига В. И. Ленин туғилган кунининг 90 йиллиги олдидан материаллар берилган. Шунингдек республикада чигит екинчибориш тўғрисида хабарлар ва Н. Алевскин «Нашон» совхози қўшнла- ри ҳақида баён очерки босилган.

Иккинчи бетда минерал ўтларни саклаш тўғрисида газета рейд брига- дасининг материаллари берилган. Учинчи бетда Вухородаги 1-интернат мактаб директори С. Шариповнинг мақоласи бор.

Тўртинчи бетда республика ҳаётига доир хабарлар босилган.

ЎЗБЕКИСТОН СУРХ

Биринчи бетда «Ленин вахтасида» рубрикаси остида хабарлар босилган. Фабрика бўлаёти партия комитети партия аъзоларининг бўлимининг му- дри Н. Остроумов ўз мақоласида партия контроли комиссияларининг фаолияти ҳақида тўхталади.

Газетанин талби билан учинчи бетда «Маданият университетлари» де- ган сарлавҳа остида бир сарифа ма- териал босилган. Ўзбекистон ССР Фа- нлар академиясининг вице-президенти И. Муминов совет ишбилармонлиг юксак маданияти ҳақида ҳикоя қилади.

Тўртинчи бетдан маҳаллий ва чет эл хабарлари ўрин олган.

ШАХМАТ

БОТВИННИК-ТАЛЬ ШАХМАТ МАТЧИ

МИХАИЛ ТАЛНИНГ ҒАЛАБАСИ

М. Ботвинник билан М. Таль ўрта- сида жаҳон биринчилиги учун ўтқа- зилган шахмат чемпионати н и н г бундан бир кун олдин ечиштирилган ўн биринчи ўйини 8 апрелда СССР Шахмат клубида давом эттирилди.

Конверт очилганда Ботвинник 41. юришда фарзи билан санкиз ката- гига юрганлиги маълум бўлди. Шу нарсда диққатга сазоворки, ана шу ма- неврни уйлашга жаҳон чемпиони ке- ча 40 мингдан кўпроқ вақт сарфла- ди. Бунга жавобан Таль жуда тез юришлар қилар экан, е олти ката- гига пйёдаининг заифлиги ва Ботвин- ник шохининг йўли очиклиги туфай- ли юра донлар устида таҳдид пайдо бўлганини маълум бўлиб қолди. Гроссмейстер Таль қоралар шохига мохирлик билан ҳужум қилиб, бир сипоҳини нурбон қилди, сўнгра эса бирин-кетини иккинчи пйёдаини ютиб, қурбон берган сипоҳларининг ўрнини тўлдириб олди.

Ботвинник сўнгги марта уриниб кўрди. Бу гал у курашини фарзи андишилига кўчирди. Аммо унинг ёш рақибни қўли баландлигича қолар экан, Талнинг ўйини ютишга бўлган имконияти мутлоқ аён бўлиб қолди, Ботвинникнинг доимий шах йўлидаги эўр бериб уриниш муваффақият топмади ва 72-юришда у ўзини мағ- луб деб ҳисоблади. Гроссмейстер Таль ўйинининг финалида жуда аниқ ўйна- ди.

Шахмат бўйича жаҳон биринчили- ги учун ўтказилган матчда 6,5:4,5 ҳисоби билан Таль олдинда бормоқда.

Я. РОХЛИН шахмат бўйича халқро арбитр. (ТАСС).

БЕШ ТУРДАН КЕЙИН

Ўтган жума кунини Ўзбекистон шах- мат чемпионатининг тўртинчи ва бе- шинчи турларида ечиштирилган пар- тиялар давом эттирилиб, мусобақа жадалига аниқлиқлар киритилди.

Мастерлиқа кандидатлар Вударин- Биробратер ва Вударин билан Елис- тратов (учови ҳам Тошкентдан) пар- тиялар сода ва баравар аҳволда кели- либ қолганлиги туфайли, томонлар ўйини давом эттирмайдиган дураг- га рози бўлиш маъқул топдилар.

Муҳиддинов — Лазарев ва Каримов — Надеждин учрашувлари Муҳиддинов ва Надеждиннинг донлар устулиги билан ечиштирилган эди. Бу усту- лик уларга таъғина ютун келтирди.

Шундай қилиб, мусобанининг уч- дан бир қисми — беш турдан кейин спорт мастери Грушевский 4,5 очко, мастерлиқа кандидатлар Варенков, Мукун ва Надеждин 4 тадан, Бир- брагер ва Муҳиддинов 3,5 тадан очко тўлаб, олдинги ўринларда бормоқ- далар.

Мусобақалар давом этмоқда.

М. МУХИДДИНОВ, СССР спорт мастери.

СПОРТ СОЮЗИНИНГ ПЛЕНУМИ

Кеча Ўзбекистон ССР Спорт жа- миятлари ва таш